

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave Brannteknikk

ING3037

Predefinert informasjon

Startdato:	30-04-2019 15:50	Termin:	2019 VÅR
Sluttdato:	08-05-2019 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave med muntlig presentasjon/eksaminasjon		
SIS-kode:	203 ING3037 1 PRO-1 2019 VÅR Haugesund		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.: 113

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Dagens status for distriktsvise brannetterforskningsgrupper
Engelsk tittel *: Current status of Norwegian interdisciplinary fire investigation groups

Egenerklæring *: Ja **Inneholder besvarelsen Nei**
konfidensiell materiale?:

Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert oppgavetittelen
på norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 3
Andre medlemmer i gruppen: 102

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Høgskulen
på Vestlandet

Dagens status på distriktsvise brannetterforskningsgrupper

Foto: Ivar Ruud Eide

Av:
Tobias Rød
&
Øivinn Melle

BACHELORPROSJEKT

Studentenes navn: Tobias Rød og Øivinn Melle

Linje & studieretning Bachelor i ingeniørfag, brannsikkerhet

Oppgavens tittel: *Dagens status for distriktstise
brannetterforskningsgrupper*

Oppgavetekst:

Distriktstise brannetterforskningsgrupper er tidligere bevist å ha en positiv effekt på arbeidet rundt brannetterforskning. Det er likevel ikke pålagt å danne tverretatlige brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Etilsyn er i dag pålagt å bistå politiet dersom de har behov for det, men det er derimot ikke brannvesenet.

Fra slutten på nittitallet og frem til sommeren 2008 har en arbeidsgruppe oppnevnt av Justisdepartementet kalt Arbeidsgruppen for kvalitetssikring av brannetterforskning utgitt tre rapporter. Gjennom blant annet prøveprosjekter i enkelte politidistrikter ble det enstemmig anbefalt av arbeidsgruppen å etablere distriktstise tverretatlige brannetterforskningsgrupper på permanent basis i alle politidistrikter. Det ble likevel ikke pålagt å danne slike etterforskningsgrupper. Dette har ført til at det i enkelte politidistrikter er dannet etterforskningsgrupper på eget initiativ.

Denne rapporten har som formål å redegjøre for dagens status når det gjelder distriktstise brannetterforskningsgrupper. Effekten og utfordringer ved slike grupper skal avdekkes, også hvorvidt et pålegg kan være hensiktsmessig. Rapporten bruker en kombinasjon av kvalitative og kvantitative forskningsmetoder for å svare på forsknings spørsmål.

Endelig oppgave gitt: Torsdag 28. februar 2019

Innleveringsfrist: Onsdag 8.mai 2019

Intern veileder: Torodd Lokna, Førsteamanuensis ved HVL

Ekstern veileder: Håvard Arntzen, Seksjonsleder for brann og kjemi Kripos
Mailadresse: havard.arntzen@politiet.no

**Godkjent av
studieansvarlig:**
Dato:

6/5-19

Høgskulen på Vestlandet
Campus Haugesund
Bjørnsonsgt. 45
5528 HAUGESUND

Oppgavens tittel: Dagens status for distriktsvise brannetterforskningsgrupper		Rapportnummer:
Utført av: Tobias Rød Øivinn Melle		
Linje: Sikkerhet, Brannteknikk	Studieretning: Ingeniør	
Gradering: Åpen	Innlevert dato: 08.05.2019	Veiledere: Torodd Lokna Håvard Arntzen

Ekstrakt

På slutten av 80-tallet brant det mye i Norge. Etter utredninger gjort i forbindelse med dette, ble det funnet forbedringspotensial i arbeidet rundt brannetterforskning. Dette førte til at Justisdepartementet utnevnte en arbeidsgruppe som skulle gjøre rede for kvalitetssikring av brannetterforskning. Arbeidet inneholdt blant annet prøveprosjekter av tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper. Etter gode resultater ble det gitt en sterk anbefaling om å etablere disse gruppene på landsdekkende basis. Likevel ville ikke Politidirektoratet i samråd med Riksadvokaten pålegge en etablering.

Med grunnlag i dette har denne studien som formål å undersøke hvorvidt det synes hensiktsmessig å etablere tverretatlige brannetterforskningsgrupper, samt undersøke utfordringer som er i veien for en etablering. Det er brukt kvalitative og kvantitative forskningsmetoder for å besvare forskningsspørsmål.

Rapporten konkluderer med at det faglig sett er svært hensiktsmessig å etablere disse gruppene. Likevel finnes det organisatoriske og økonomiske utfordringer i blant annet at brannvesenet er kommunalt, mens politiet er statlig og oppdelt i tolv politidistrikter. En etablering av gruppene vil kunne bidra til å finne brannårsak i flere bygningsbranner, noe som er viktig for styring av det brannforebyggende arbeidet. De tre siste årene, mangler det brannårsak ved 80% av brannene. Dette tilsier at det bør gjøres utbedringer rundt brannetterforskning for å ivareta samfunnssikkerheten.

Forord

Denne rapporten er skrevet som en avsluttende oppgave i forbindelse med ingeniørstudie i brannsikkerhet ved Høgskulen på Vestlandet. Brannetterforskning var noe som vekket interesse for oss tidlig i studieløpet, etter flere samtaler med fagfolk. Øivinn har fagbrev som elektriker, mens Tobias jobber som brannkonstabel. Derfor ble det valgt å skrive om tverretatlige brannetterforskningsgrupper bestående av spisskompetanse på elektriske anlegg og brann, i tillegg til taktisk og teknisk etterforskning.

Det har vært både lærerikt og interessant å skrive rapporten, kanskje spesielt med tanke på at vi føler problemstillingen vår er veldig aktuell i dagens brannetterforskningsarbeid. Det skal sies at det hadde vært vanskelig å komme i mål, hadde det ikke vært for nyttig hjelp og engasjement av flere personer. Vi vil først og fremst takke våre veiledere. Håvard Arntzen, som var vår eksterne veileder, har med sitt engasjement og sin fagkunnskap bidratt svært mye til å heve den faglige kvaliteten på rapporten. Torodd Lokna, som har vært vår interne veileder, har med sin oppriktighet og hjelpsomhet bidratt med tips til rapport og annen veiledning underveis i studien.

Uten engasjerte fagfolk, ville ikke rapporten hatt den samme faglige dybden. Derfor vil vi rette en takk til de i politi, etilsyn og brannvesen som har brukt sin tid på å besvare spørreskjema med nyttige kommentarer og gode poengteringer. Vi vil også takke dybdeintervjuobjektene ved Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Politidirektoratet og Riksadvokatembetet for at de tok seg tid til å svare utfyllende og oppriktig på vegne av seg selv og sitt arbeidssted.

Videre vil vi takke Janne Hovdenakk for korrekturlesing og veiledning på rapporten. Takk til Lene Simensen Rød og Anne Lise Eriksen som har bidratt med korrekturlesing og tolkning av rapporten uten faglig tilknytning. Takk til Bent Ottesen med kollegaer for faglige diskusjoner og lån av kontor. Takk til Thor Adolfsen og Arjen Kraaijeveld for gode samtaler innledningsvis i studien, dette var med på å styre angrepsvinkelen på problemstillingen.

Sist, men ikke minst ønsker vi å rette en takk til familie og venner som har vist sin støtte under vanskelige perioder i skriveingen. Dette har gitt oss stor motivasjon.

Haugesund, 8. mai 2019.

Tobias Rød

Øivinn Melle

Sammendrag

Gjennom et behov for å forebygge brann på slutten av 80-tallet i Norge, ble det i 1995 utgitt en rapport som omhandlet dette emnet. Her ble det blant annet funnet forbedringspotensial i arbeidet rundt brannetterforskning. Rapporten førte til at Justisdepartementet utnevnte Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, kjent som AKB. Arbeidsgruppen skulle gjøre rede for kvalitetssikring av brannetterforskning. Det ble foreslått å etablere tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper som prøveprosjekter. Etterforskningsgruppene skulle i tillegg til politiet bestå av representanter fra brannvesen og eltilsynet. Prøveprosjektet ble gjennomført med gode resultater, og siste AKB-rapport ble ferdigstilt i 2008. Der gav arbeidsgruppen en sterk anbefaling om å etablere brannetterforskningsgrupper på landsdekkende basis.

Dette studiet har tatt for seg å undersøke dagens status på tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper. I tillegg er det sett nærmere på hvorvidt det er hensiktsmessig å etablere disse på permanent landsdekkende basis. Kvalitative og kvantitative forskningsmetoder er benyttet for å besvare forsknings spørsmål. Det er gjennomført en spørreundersøkelse hos de tre etatene i de tolv politidistriktene, i tillegg til intervjuer hos Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Politidirektoratet og Riksadvokatembetet.

Det er full enighet på tvers av fagretninger om at etablering av tverretatlige brannetterforskningsgrupper fører til både kompetanseheving og høyere kvalitet på brannetterforskning. Før dette kan skje, må organisatoriske og økonomiske utfordringer løses. Politiet er statlig og inndelt i tolv politidistrikt. Innenfor politidistriktene ligger brannvesenene som er kommunalt styrt. For at personell i brannetterforskningsgruppen skal opparbeide seg god erfaring og heve kompetanse, er det nødvendig å jevnlig etterforske hendelser. Derfor kan det være hensiktsmessig med bare noen få grupper i hvert politidistrikt med fast personell. En utfordring som følger dette, er hvem som skal betale hvis ett brannvesen stiller med personell utenfor egen kommune. Det er foreslått i rapporten å se nærmere på «110-sentral løsningen», hvor hver kommune innenfor et politidistrikt finansierer 110-sentralen ved hjelp av en fordelingsnøkkel. Politidirektoratet ser også en utfordring i at brannvesen ikke er pålagt å bistå politiet i etterforskning. Det gjør det vanskelig for dem å pålegge politidistriktene etablering av brannetterforskningsgrupper, da prosjektets suksess baserer seg på frivillighet fra brannvesenets side. Av statistikken på brann i eller inni bygninger i Norge de tre siste årene, er det ikke avdekt brannårsaken for 80% av tilfellene. Brannårsak er en vesentlig faktor som styrer det brannforebyggende arbeidet. Dette gir et dårlig grunnlag for å videreutvikle brannforebyggende tiltak.

Rapporten konkluderer med at det faglig sett er svært hensiktsmessig å etablere tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Med tanke på at det mangler brannårsak ved 80% av tilfellene, bør det på bakgrunn av de faglige argumentene utarbeides løsninger som eliminerer utfordringer, slik at brannetterforskningsgruppene blir etablert. Dette vil være med på å ivareta samfunnssikkerheten gjennom brannforebyggende arbeid av høyest mulig kvalitet.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Mandat til AKB	1
1.2	AKB-1	2
1.3	AKB-2	2
1.4	AKB-3	2
1.5	Formål med studiet	3
1.6	Problemstilling	3
1.7	Avgrensing på rapport	4
2	Bakgrunn og statistikk	5
2.1	Politidistrikt	5
2.2	Politidirektoratet – POD	6
2.3	Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap – DSB	6
2.4	Riksadvokatembetet	6
2.5	Politi	6
2.6	DLE- Det lokale eltilsyn	6
2.7	Brannvesen	7
2.8	Saksgang forskriftsendring	7
2.9	110-sentral	8
2.10	Statistikk på brann i eller inni bygg	8
2.10.1	Statistikk fra 2016	9
2.10.2	Statistikk fra 2017	10
2.10.3	Statistikk fra 2018	11
2.10.4	Helhetlig oversikt over 2016-2018	12
2.10.5	Oppsummering	12
3	Metode	13
3.1	Kvalitativ og kvantitativ forskning	13
3.2	Metodekombinasjon	14
3.3	Validitet og reliabilitet	16
3.4	Eksisterende kunnskap fra tidligere forskning	17
3.5	Innsamling av data	17
3.6	Spørreundersøkelse – kvantitativ forskning	17
3.7	Dybdeintervju – kvalitativ forskning	17
3.8	Analyse av besvarte spørreskjema	18
3.9	Analyse av utførte dybdeintervjuer	18

4	Datapresentasjon.....	19
4.1	<i>Kartlegging av dagens situasjon.....</i>	19
4.1.1	Politiet.....	20
4.1.2	Eltilsyn.....	21
4.1.3	Brannvesen.....	21
4.1.4	Helhetsinntrykk.....	22
4.2	<i>Dybdeintervju.....</i>	24
4.2.1	DSB.....	24
4.2.2	POD.....	25
4.2.3	Riksadvokatembetet.....	25
4.2.4	Oppsummering.....	26
5	Diskusjon.....	27
5.1	<i>Kvalitet og kompetanse på brannetterforskning.....</i>	28
5.2	<i>Behov for forbedring.....</i>	29
5.3	<i>Forskriftsendring.....</i>	30
5.4	<i>Organisatoriske utfordringer.....</i>	31
5.5	<i>Økonomiske utfordringer.....</i>	32
5.6	<i>Etablerte distrikter med tverretatlig samarbeid.....</i>	33
6	Konklusjon.....	34
7	Forslag til videre arbeid og anbefalinger.....	35
8	Referanseliste.....	36
9	Vedlegg.....	38

Figurliste

Figur 1	Geografisk oversikt over politidistriktene. Foto: POD [5].....	5
Figur 2	Brannårsaker 2016 i prosent [15].....	9
Figur 3	Brannårsaker 2017 i prosent [15].....	10
Figur 4	Brannårsaker 2018 i prosent [15].....	11
Figur 5	Oversikt over brannårsaker de tre siste årene [15].....	12
Figur 6	Metodekombinasjon.....	14
Figur 7	Grunnleggende metodikk.....	15

Tabelloversikt

Tabell 1	Brannårsaker 2016 i antall [15].....	9
Tabell 2	Brannårsaker 2017 i antall [15].....	10
Tabell 3	Brannårsaker 2018 i antall [15].....	11
Tabell 4	Oversikt av brannårsaker de tre siste årene [15].....	12
Tabell 5	Oversikt over svar på spørreskjemaet.....	19
Tabell 6	Oversikt over politidistrikt med etablert tverretatlig samarbeid.....	22

Definisjoner

Begrep	Definisjon
Stortingsmelding	Melding stortinget mottar fra regjeringen om statlig virksomhet
Mandat	Fullmakt en person eller en gruppe har til å uttale seg om en gitt sak eller et gitt spørsmål
Tverrfaglig	Arbeid i gruppe med medlemmer fra forskjellige fagretninger
Tverretatlig	Arbeid i gruppe med medlemmer fra forskjellige etater
Distriktsvise brannetterforskningsgrupper	Et utvalg faste representanter fra politi, brannvesen og eltilsyn samlet i en gruppe for å samarbeide med brannetterforskning innenfor et gitt geografisk område i sitt politidistrikt
Direktorat	Institusjon som har sentrale forvaltningsoppgaver som er tillagt virksomheten i lov, instruks eller fullmakt i henhold til lov
Departement	Organisatorisk hovedenhet i statens sentrale administrasjon eller embetsverk, og er en sentral del av forvaltningen
Embete	En høyere stilling i staten som man kan utnevnes til av kongens statsråd
Forvaltning	Offentlig forvaltning er den virksomhet som utøves av organer for stat, fylker og kommuner som ikke er lovgivning eller rettspleie
Fordelingsnøkkel	En økonomisk fordeling mellom involverte for en fellestjeneste
Etat	Et offentlig kontor som ivaretar et sett spesifikke og avgrensede oppgaver
Aktør	En person, gruppe eller institusjon som spiller en aktiv rolle på et bestemt område
Politimester	Øverste leder i et politidistrikt

Forkortelse	Fulltekst
AKB	Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning
DLE	Det lokale elektrisitetstilsyn/eltilsyn
POD	Politidirektoratet
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
DIM	Forskrift om dimensjonering og organisering av brannvesen

1 Innledning

I 1988 brant det veldig mye i Norge. Det ble pekt på at både nasjonalt og internasjonalt har brannstiftelse blitt et samfunnsproblem. Hovedtrekkene ved motivene lå i hærverk, hevn, forsikringssvindler og pyromani [1].

Tallene viste at en stor andel av brannene ble betegnet med ”ukjent årsak”.

Forsikringsnæringen og brannvernorganisasjonene i Norge mente det kunne være grunn til å tro at en andel så stor som 1/5 av brannene kunne være påsatt. På den tiden var fokuset lavt på forebygging av brann, og samfunnet hadde en tendens til å bruke ressurser på gjenoppbygging i stedet for å begrense branner eller forhindre at de i det hele tatt oppsto. Dette medførte store økonomiske og ikke minst historiske tap som følge av at målene for brannstiftere ofte var verneverdige bygg. Dette voksende problemet førte til stortingsmelding nummer 15, Tiltak mot brann, som fremmet forebyggende arbeid på brannområdet [1].

Som resultat av dette, ble det i oktober 1995 satt ned en arbeidsgruppe som utarbeidet «Rapport om tiltak for å forebygge og avdekke påsatte branner» [1]. På bakgrunn av tiltakene foreslått i denne rapporten besluttet Justisdepartementet, som i dag heter Justis- og beredskapsdepartementet, i 1997 å danne en ny arbeidsgruppe. Gruppen skulle utarbeide forslag for å kvalitetssikre brannetterforskning i Norge. Denne arbeidsgruppen var Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, heretter AKB, og har per i dag kommet med tre rapporter. Rapportene er AKB-1, AKB-2 og AKB-3 [2] [3] [4].

1.1 Mandat til AKB

Det opprinnelige mandatet ble gitt til arbeidsgruppen i brev fra Justisdepartementet 23. mai 1997. Mandatet var todelt og gav punktene:

1. *Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til retningslinjer for kvalitetssikringssystem for brannetterforskning hva angår lokalisering av arnested og angivelse av årsak. Videre utarbeide retningslinjer for enhetlig kvalitetskontroll av denne etterforskningen.*
2. *Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til sammensetning, organisering, opplæring og enhetlig utrustning av distriktvise brannetterforskningsgrupper. I den forbindelse skal det legges vekt på forpliktende samarbeid og oppgavefordeling mellom politiet, DBE/brannvesenet og Produkt- og elektrisitetstilsynet/DLE, samt de økonomiske og administrative konsekvensene forslaget vil medføre.*

AKB valgte å utføre en rapport per punkt i mandatet, dermed AKB-1 for punkt 1 og AKB-2 for punkt 2 [3].

1.2 AKB-1

AKB-1 ble ferdigstilt i februar 1999. Rapporten reflekterte over hvordan brannetterforskning ble gjort på denne tiden, og gav forslag til hva som bør forandres. Det ble lagt frem forslag for hvordan problemstillingene kunne løses for å sikre kvalitet på etterforskningen. Rapporten konkluderte med at den tekniske etterforskningen måtte være:

- Uhildet* - *Etterforskningen skal være objektivt og nøytralt gjennomført*
- Sporbar* - *Hvert beslag, inngrep eller tolkning som legges til grunn for endelig konklusjon skal være registrert og tilgjengelig for en eventuell senere vurdering*
- Dokumenterbar* - *Alle vesentlige fakta som har betydning for bestemmelse av arnested og brannårsak skal være basert på etiske, faglige og vitenskapelige holdbare kriterier som i ettertid er kontrollerbare [2]*

1.3 AKB-2

For å svare på mandatets andre punkt ble AKB-2 ferdigstilt i februar 2002. Rapporten la frem forslag på hvordan det kan gjøres tiltak for å verifisere dens konklusjon. Det ble sett på hvilke økonomiske og administrative konsekvenser man ville fått ved opprettelse av distriktsvise brannetterforskningsgrupper. Rapporten drøftet blant annet også grunnlaget for en slik ordning, hvordan situasjonen var på den tiden og hvordan den var i andre land.

Arbeidsgruppen kom med et forslag om etablering av prøveprosjekter som involverte et tverrfaglig samarbeid mellom politi, brannvesen og eltilsyn. Forslaget innebar at det skulle opprettes fire distriktsvise brannetterforskningsgrupper, som skulle være med på prøveprosjektet. Henholdsvis to distrikter som allerede hadde etablert et frivillig tverrfaglig samarbeid og to som «nye». Av datidens politidistrikter ble Midtre Hålogaland og Telemark foreslått som to av de distriktene som allerede hadde etablert en frivillig ordning. Østfold og Sunnmøre politidistrikt ble foreslått som «nye». Prøveprosjektene ble gjennomført i Vestfold, Midtre Hålogaland og Vestoppland politidistrikt. Dette førte til AKB-3, som er en rapport og anbefaling etter gjennomførte prøveprosjekter [3].

1.4 AKB-3

Rapporten tok for seg en evaluering etter nevnte prøveprosjekter som ble anbefalt i AKB-2. Det drøftes i hvilken grad prøveprosjektene hadde vært en suksess eller ikke, og det vises til statistikk og erfaringer. Det ble videre fremlagt ytterlige forslag og en ny vurdering på hvilke administrative, økonomiske og lovmessige konsekvenser en etablering av distriktsvise brannetterforskningsgrupper over hele landet ville hatt. AKB-3 resulterer i en anbefaling som lyder som følger:

Arbeidsgruppen vil anbefale Politidirektoratet at distriktsvise brannetterforskningsgrupper etableres på permanent basis i samtlige politidistrikter så raskt som mulig. Anbefalingen er enstemmig. Vi mener at etableringen av slike etterforskningsgrupper allerede er hjemlet i lovverket for alle de tre aktuelle kandidatene. Det vil i midlertidig være nødvendig å utarbeide en forskrift som regulerer brannvesenets plikt til å delta i politiets brannetterforskning. Det må også utarbeides en instruks som regulerer etterforskningsgruppenes aktivitet.

Et forslag til instruks for hvordan distriktsvise brannetterforskningsgrupper skal gjennomføre brannetterforskningsarbeid er vedlagt i AKB-3 [4].

1.5 Formål med studiet

Det er 11 år siden siste AKB-rapport ble utgitt. I etterkant av dette ble de forskjellige politidistriktene ikke pålagt å danne brannetterforskningsgrupper på permanent basis, men anbefalt å innføre en slik ordning. Dette har ført til at flere politidistrikt har etablert slike grupper på eget initiativ, men i varierende grad. Enkelte steder har alle tre etater et godt innarbeidet samarbeid, mens de andre steder samarbeider i mindre grad.

Å avdekke brannårsaker til branner i Norge er en del av det forebyggende arbeidet i samfunnet vårt. Dette gjelder uavhengig om det er begått en straffbar handling eller ikke. Kunnskap om brannårsaker er viktig for å forebygge at nye branner oppstår. Dette vil gi et godt grunnlag for blant annet å sette fokus på, og informere befolkningen om blant annet handlinger som gjentakende ganger har medført brann. Avdekking av brannårsaker i elektriske artikler kan medføre at disse trekkes tilbake fra markedet, som igjen vil gi bedre kvalitet på innretningene og mindre fare for brann. Kunnskapen som brannetterforskningen gir, vil også være medvirkende i forhold til skjerpene krav i lover og forskrifter. Dette kan føre til endringer i krav til tekniske installasjoner og ikke minst aktive og passive brannsikringstiltak i bygg. Dess mer opplyst befolkningen er på farer og hvordan forebygge disse, dess større gevinst for hele samfunnet. Avdekking og læring i forbindelse med brannårsaker kan gi store gevinster for både liv og helse, miljø, kulturelle og materielle verdier.

Denne rapporten har som formål å kartlegge i hvilke politidistrikt det allerede er etablert brannetterforskningsgrupper, samt å avdekke hvorvidt det er hensiktsmessig å danne disse gruppene på permanent landsdekkende basis. Formålet er i all hovedsak å identifisere ulike utfordringer som ligger ved å danne disse gruppene. Kan det være økonomiske og logistikk relaterte årsaker? Kan det være holdningene i eltilsyn, politi på distriktsnivå eller brannvesen? Kan det være kombinasjonen av kommunal og statlige styrte etater samt ulike geografiske oppdelinger? Kan det være at politiet ikke har behov for bistand fra slik kompetanse, eller kan det være andre utfordringer?

1.6 Problemstilling

Med bakgrunn i saker belyst og spørsmålene stilt under Formål med studiet, er det i denne oppgaven valgt følgende problemstilling:

Er det hensiktsmessig å pålegge etablering av distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper på permanent basis i alle politidistrikter?

På bakgrunn av den varierende graden av etablerte brannetterforskningsgrupper i de forskjellige politidistriktene, er det stilt seks forskningsspørsmål. Disse er knyttet til problemstillingen og er utformet ut i fra informasjon innhentet i forstudiet. Rapporten fokuserer på å innhente data for å senere kunne diskutere disse spørsmålene.

1. Er det ikke behov for annen kompetanse enn det politiet innehar vedrørende brannetterforskning?
2. Ønsker ikke brannvesen, politi på distriktsnivå og eltilsyn et samarbeid innen brannetterforskning?
3. Øker kvaliteten på brannetterforskning ved dannelse av slike grupper?
4. Ønsker DSB at en slik ordning blir innført på permanent basis?
5. Er POD villig eller ønsker de å innføre en slik ordning på permanent basis?
6. Er Riksadvokaten villig eller ønsker de å innføre en slik ordning på permanent basis?

1.7 Avgrensing på rapport

I dette studiet er det fokusert på behovet for distriktsvise brannetterforskningsgrupper, og om det er hensiktsmessig å etablere disse. I tillegg skal det sees på hvilke utfordringer etablering av slike grupper på permanent basis over hele landet vil medføre. Det vil si at rapporten er avgrenset til hvilke tiltak som er nødvendig for at brannetterforskningsgrupper eventuelt skal bli etablert og hvordan brannetterforskningsarbeidet fungerer i dag. Studiet er kort inne på enkelte økonomiske og organisatoriske aspekter, men det henvises til [2], [3] og [4] for et mer omfattende anslag på økonomi og forslag til organisering. For å få et mer helhetlig bilde av denne rapporten og dens tema, anbefales det å lese disse tre AKB-rapportene først.

2 Bakgrunn og statistikk

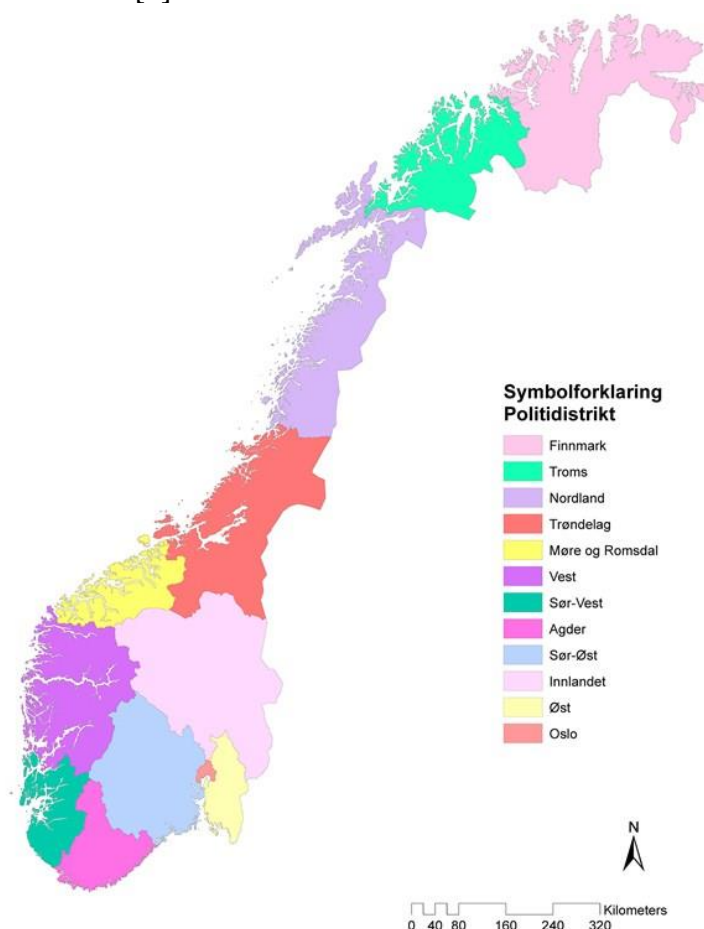
For å etablere distriktsvise brannerforskningsgrupper i Norge på permanent basis, må man se på løsninger på dagens utfordringer. Dette kapittelet vil gi en bedre forståelse for lovverk, oppbygningen av politidistrikt, statistikk med mer, i tillegg til å gi en oversikt over det teoretiske bakgrunnsstoffet som er relevant for rapporten.

2.1 Politidistrikt

Den 1. januar 2016 trådte nærpolitireformen i kraft. De tidligere 27 politidistriktene ble til dagens tolv grunnet store variasjoner i distriktenes størrelse, volum og kriminalitetsomfang. Videre er politidistriktet delt inn forskjellige driftsenheter som kan omfatte flere tjenestesteder, i form av politistasjoner og lensmannskontorer. [5] I 2017 ble dokumentet «Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikt» [6] utgitt. Dette dokumentet gir veiledning for de nye distriktene i forhold til nærpolitireformen. Det står blant annet i punkt 3.2.28.5 i dokumentet:

Eksternt enheten samhandle med andre offentlig etater som ivaretar roller i forbindelse med hendelser og steder som undersøkes, som Folkehelseinstituttet, Statens vegvesen, Statens havarikommisjon for transport, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, lokalt el-tilsyn, brannvesen m.fl. [6]

På politidistriktsnivå skal blant annet oppgaver som administrative fellesfunksjoner og prioritering på tvers fagområder og geografi løses. På Figur 1 vises en geografisk oversikt over de tolv politidistriktene [5].

Figur 1 Geografisk oversikt over politidistriktene. Foto: POD [5]

2.2 Politidirektoratet – POD

Politidirektoratet er overordnet politiet, og har ansvaret for blant annet opplæring, ressurssetting og organiseringen av politiet. POD er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet [7].

2.3 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – DSB

DSB skal blant annet sørge for god beredskap, være pådriver for forebygging av ulykker og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. I likhet med POD er DSB også underlagt Justis- og beredskapsdepartementet, videre er brannvesen og eltilsyn underlagt DSB [8] [9].

2.4 Riksadvokatembetet

Med Riksadvokaten som øverste leder har Riksadvokatembetet den overordnede ledelsen av påtalemyndigheten i Norge. Hovedmålet Riksadvokatembetet jobber mot, er å bidra til å holde kriminaliteten så lav som mulig gjennom målrettet og effektiv straffesaksbehandling. Dette gjøres blant annet gjennom å bestemme hvilke typer kriminalitet som skal prioriteres. Påtalejuristene i politiet har ansvaret i etterforskning som polititjenestemenn utfører, og tar den endelige avgjørelsen om hvilke beviser som er av betydning eller ikke. Påtalejuristene er underlagt påtalemyndighetene og statsadvokatene. Ettersom Riksadvokaten er overordnet statsadvokatene, ligger det endelige ansvaret for all etterforskning, herunder brannetterforskning, hos Riksadvokaten [10] [11].

2.5 Politi

Det er politiet som har det formelle ansvaret for brannetterforskning i Norge. Dette er hjemlet i Påtaleinstruksens § 7-4, 5. ledd og Straffeprosesslovens § 224, 4. ledd. I Påtaleinstruksen er det skrevet følgende i nevnte paragraf: «Ved brann skal det foretas etterforskning om årsaken selv om det ikke er grunn til mistanke om straffbart forhold» [12]. Straffeprosesslovens paragraf lyder nokså likt, men gir heller spillerom for at politiet kan iverksette etterforskning enn at det er pålagt ved brann. I tillegg til nevnte lovverk, skrev Riksadvokaten i sitt rundskriv fra 1973 om etterforskning og behandling av brann, at enhver brann skal etterforskes [13] [14] [12].

2.6 DLE- Det lokale eltilsyn

En elektroingeniør fra Det lokale eltilsyn innehar kompetanse som ofte er sett på som en viktig ressurs når det kommer til brannetterforskning. I følge DSB startet over 30% av branner i eller inni bygg i perioden 2016-2018 i elektrisk utstyr, dersom man ser bort i fra ukjent årsak. I en annen rapport utgitt av en arbeidsgruppe på vegne av DSB startet over 27% av boligbranner mellom 2010 og 2012 av elektrisk årsak, hvis man ser bort fra de med ukjent årsak. Derfor er kompetansen rundt elektriske anlegg eltilsynet innehar meget viktig med tanke på bistand til brannetterforskning. Mange steder i Norge er det etablerte og godt fungerende samarbeid mellom eltilsyn og politi [15] [16].

Det lokale eltilsyn hører til DSB under avdelingen Forebygging og sikkerhet. DSB har gjennom instruks for Det lokale eltilsyn 2018 pålagt eltilsyn å bistå politiet for egen regning dersom de anmoder dette. Dette er også hjemlet i Forskrift om det lokale elektrisitetstilsyn og sakkyndige som utfører oppgaver for netteier § 17 [9] [17] [18].

2.7 Brannvesen

Branningeniør eller andre fra brannvesenet med tilsvarende kunnskap er mindre brukt enn kompetanse fra eltilsyn. Ekspertise fra brannvesenet innehar spesialkompetanse til å lese brannskadebilde. Dette innebærer blant annet bygnings- og branntekniske forhold som påvirker brann og røykspredning, materialers branntekniske egenskaper og brannvesenets innsats. En utfordring ved etablering av samarbeid, er at brannvesen ikke er pålagt å bistå politiet. Det kommer raskt inn på problemstillingen om brannvesen har økonomi og ressurser nok til å bistå politiet, da en ikke-eksisterende hjemmel fører til at en slik bistand ikke inngår i budsjetter eller personell [4].

En annen utfordring er den geografiske inndelingen av brannvesen. Brannvesen er kommunalt, og per januar 2019 er det 422 kommuner i Norge [19]. Kommunegrensene tilsvarer ikke politidistriktene, noe som stiller spørsmål rundt arbeid utenfor egen kommune. Samtidig som at brannetterforskningsgruppene bør bestå av faste involverte for å skape god informasjonsflyt og effektivt arbeid. De bør heller ikke avgrenses geografisk til kommunen da brannetterforskere er avhengig av erfaring for å øke kompetansenivået. I et lite område med lite aktivitet vil det da føre til svært lite erfaring for de enkelte som bidrar i etterforskningen. Ett fullstendig kart over alle brannstasjoner som ligger innenfor distriktene er lagt ved som Vedlegg A [4].

Brannvesen er som tidligere nevnt ikke pålagt å bistå ved brannetterforskning. Det er likevel hjemlet i brann- og eksplosjonsvernloven § 9 at «kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet» [20]. Dersom brannvesen skulle bli pålagt å bistå ved brannetterforskning, er det nødt til å forekomme en forskriftsendring. Relevant forskrift kan være Dimensjoneringsforskriften [20] [21].

2.8 Saksgang forskriftsendring

Dersom det ønskes å gjøre endringer i en forskrift, må det utarbeides et beslutningsgrunnlag i tråd med Utredningsinstruksen [22]. Et ønske om forskriftsendring kan komme av mange ulike årsaker, det kan også være at forskjellige involverte har ulike motivasjoner for endringen. Det starter eksempelvis med et problem der det er behov for tiltak. Dersom det er hensiktsmessig å forandre en forskrift for å løse problemet, kan et direktorat starte en utredning som en forberedelse mot et forslag til forskriftsendring. Det ligger ved visse krav til en utredning, blant annet at alle berørte departementer skal involveres så tidlig som mulig. Når utredningen er ferdig, kan direktoratet skissere et forslag til forskriftsendring på bakgrunn av funn gjort i utredningen. Deretter skal det forelegges berørte departementer før det sendes ut på høring. Under høringen får involverte og berørte aktører mulighet til å gi innspill til forslaget. Når saksforberedelsen er ferdig, skal forskriften vedtas, kunngjøres i Norsk Lovtidend jf. forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c og tre i kraft. Dersom ikraftsettingstidspunkt ikke er fastsatt, trer forskriften i kraft en måned etter at den er kunngjort i Norsk Lovtidend, jf. lov om Norsk Lovtidend § 3 [22] [23] [24].

2.9 110-sentral

Nødalarmringssentralene tilknyttet de forskjellige brannvesener i Norge kalles for 110-sentraler. Dagens 110-sentraler dekker tilnærmet likt det samme geografiske arealet som politidistriktene. I § 4-5 i dimensjoneringsforskriften står det at kommunene innenfor en region skal være tilsluttet felles nødalarmringssentral. Etter instruks fra DSB er det bestemt at 110-sentralene skal ligge vegg-i-vegg med politiets 112-sentraler. Det vil si at én kommune i politidistriktet huser 110-sentralen for resten av kommunene i samme distrikt. Det er skrevet avtaler i de forskjellige politidistriktene der kommunene har blitt enige om hvordan ordningen skal løses økonomisk. Det vil si at kommunene i praksis deler på kostnadene for eierandeler i 110-sentralen, som betales i henhold til en bestemt fordelingsnøkkel [21] [25] [26].

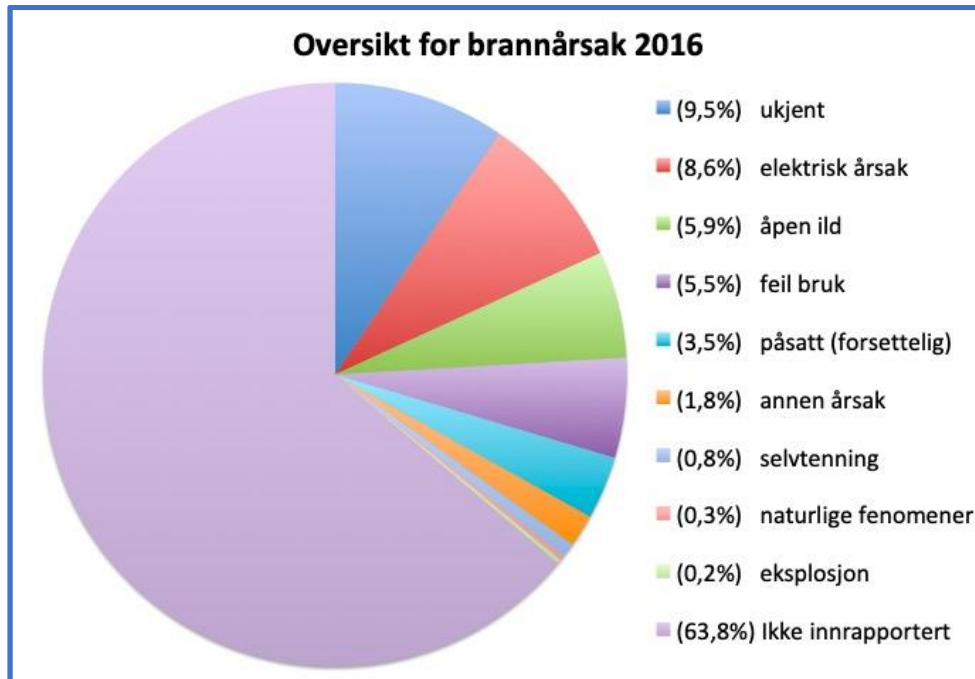
2.10 Statistikk på brann i eller inni bygg

Dette kapitlet baserer seg på DSB sin statistikkbank for brann i eller inni bygg vurdert opp mot politiets innrapporterte årsaker etter brannetterforskning. DSB, kommuner og brannvesen benytter denne statistikken jevnlig i sitt forebyggende arbeid. For å hindre og/eller begrense branner, er informasjonen som rapporteres inn fra brannvesenet og politiet vesentlig for å kunne utføre dette arbeidet. I tillegg til at politiet er pålagt å utrede alle branner, skal de rapportere sine funn til DSB. Tallene som DSB har, viser at en bekymringsverdig lav andel av branner som brannvesenet rykker ut på, har dokumentert årsak fra politiet [25].

DSB kommenterer at dette bare er tallene de har, og at det gjerne utredes en høyere andel enn hva som fremgår. Man har ikke oversikt over hva om utredes uten innrapportering, og hva som er utredet av forsikringsselskaper og andre brannetterforskere [25] [15].

2.10.1 Statistikk fra 2016

Figur 2 presenterer statistikk for 2016. Om lag 36% av brannene er etterforsket og dokumentert av politiet. Man ser at i 63% av branner i eller inni byggverk som brannvesenet har rykket ut på, er det ikke innrapportert brannårsak fra politiet. Tabell 1 viser antallet som Figur 2 bygger på [15].

Figur 2 Brannårsaker 2016 i prosent [15]

Tabell 1 Brannårsaker 2016 i antall [15]

Brann i eller inni bygg 2016	Antall
Ukjent	287
Elektrisk årsak	260
Åpen ild	178
Feil bruk	167
Påsett (forsettelig)	105
Selvtenning	24
Naturlige fenomener	8
Eksplosjon	7
Annen årsak	54
Ikke innrapportert	1922
Totalt	3012

2.10.2 Statistikk fra 2017

Figur 3 presenterer statistikk for 2017, viser et noe høyere antall manglende brannårsaker enn det foregående året. Ved 67% av brannene er det ikke innrapportert brannårsak til DSB. Man ser også betydelige variasjoner, slik som en nedgang på 1,5% i feil bruk. Dette trenger likevel ikke å være en stor forskjell, da det er snakk om få branner som er etterforsket. Sammenligner man tabellene fra disse to årene, Figur 3 og Tabell 2 ser man at antallet tilfeller med feil bruk er en god del lavere, samtidig som det også totalt er etterforsket færre branner totalt. Dette gjør det vanskelig å trekke konklusjoner [15].

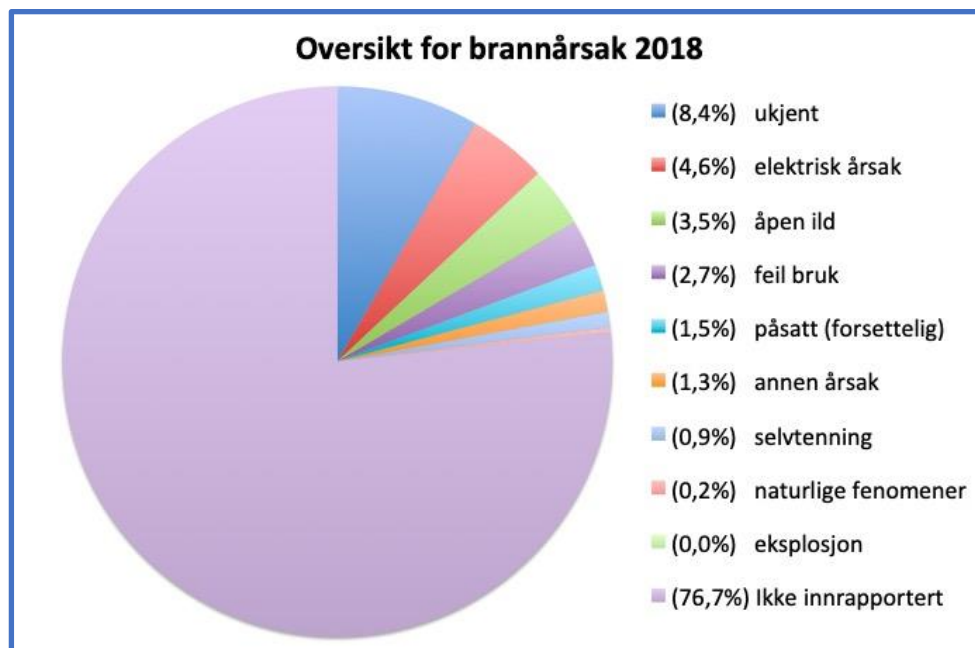
Figur 3 Brannårsaker 2017 i prosent [15]

Tabell 2 Brannårsaker 2017 i antall [15]

Brann i eller inni bygg 2017	Antall
Ukjent	320
Elektrisk årsak	211
Åpen ild	157
Feil bruk	122
Påsatt (forsettlig)	87
Selvtenning	61
Naturlige fenomener	25
Eksplosjon	9
Annen årsak	3
Ikke innrapportert	2088
Totalt	2995

2.10.3 Statistikk fra 2018

Figur 4 presenterer statistikk for 2018, viser videre utvikling mot en enda høyere prosentandel som ikke er rapportert med årsak. Dette året har tallet steget til nesten 77%. Figur 4 baserer seg på Tabell 3 som viser antall branner i eller inni bygg [15].

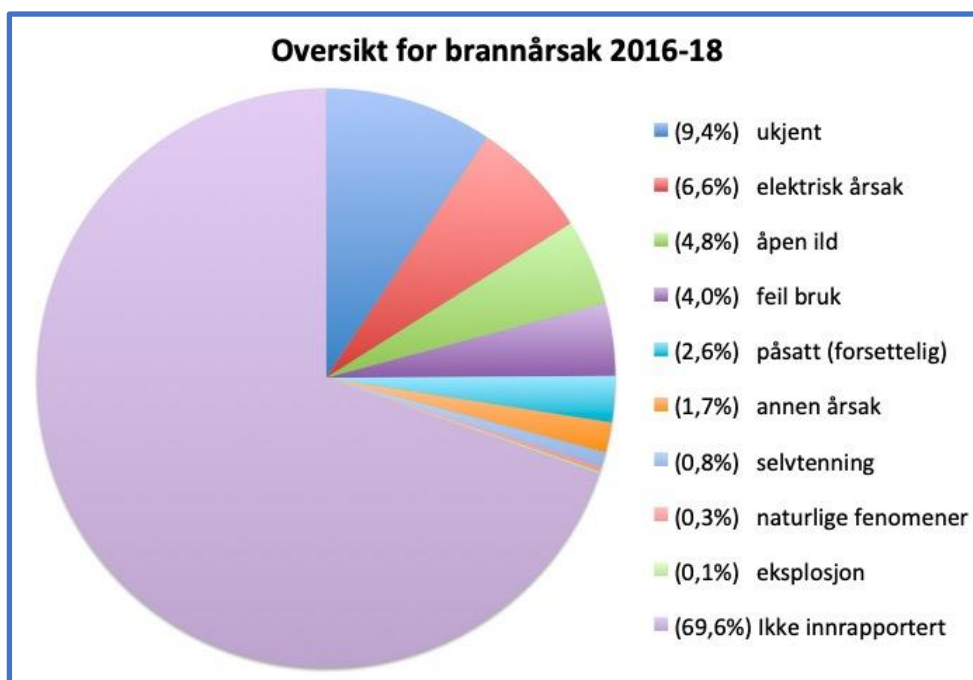
Figur 4 Brannårsaker 2018 i prosent [15]

Tabell 3 Brannårsaker 2018 i antall [15]

Brann i eller inni bygg 2018	Antall
Ukjent	278
Elektrisk årsak	154
Åpen ild	117
Feil bruk	91
Påsatt (forsettlig)	51
Selvtenning	42
Naturlige fenomener	30
Eksplisjon	8
Annen årsak	1
Ikke innrapportert	2543
Totalt	3315

2.10.4 Helhetlig oversikt over 2016-2018

Figur 5 fremstiller sammenlagt statistikk for tre årene 2016-2018. Statistikken viser at det ikke er innrapportert til DSB eller etterforsket brann i eller inni bygg for rett i underkant av 70% av tilfellene. Dersom tallene fra disse tilfellene sees på sammen med tilfellene hvor det ikke er funnet noen brannårsak i etterforskningen, er det i underkant av 80% av branner i eller inni bygg hvor DSB ikke kjenner brannårsak. Tabell 4 viser en oversikt over brannårsak de tre siste årene i antall [15].

Figur 5 Oversikt over brannårsaker de tre siste årene [15]

Tabell 4 Oversikt av brannårsak de tre siste årene [15]

Brann i eller inni bygg	Antall	Antall rapportert til DSB	Prosentandel rapportert til DSB	Mørketall
2016	3012	1090	36%	1922
2017	3083	995	32%	2088
2018	3315	772	23%	2543
Totalt	9410	2857	30%	6553
Årlig gjennomsnitt (2016-2018)	3136	952	31%	2184

2.10.5 Oppsummering

Statistikken for de tre siste årene taler for at brannetterforskning ikke gjennomføres i tilstrekkelig grad. Av branntilfeller i eller inni bygg er det for omlag 30% av brannene rapportert resultat av brannetterforskning til DSB. Konklusjonen for rundt 10% av tilfellene er ukjent årsak. Det betyr man sitter igjen med omlag 20% av branntilfeller med konkret brannårsak som kan benyttes i det brannforebyggende arbeidet. Alt i alt ser man av Tabell 4, at 6553 av de 9410 brannene, ikke er innrapportert med brannårsak til DSB. Dette vil si at DSB mangler brannårsak på rett i underkant av 70% av tilfellene.

3 Metode

Det ble tidlig diskutert en blanding av kvalitativ og kvantitativ forskning rundt temaet på rapporten. Som i all forskning er det naturlig å starte med å innhente nødvendig eksisterende informasjon om temaet. Studien startet derfor med kvalitativ forskning for å få en grundig forståelse av de distriktsvise brannetterforskningsgruppene. Det ble valgt å starte selve datainnsamlingen med en kvantitativ tilnærming i form av et enkelt og dynamisk spørreskjema som kunne besvares fra alle tre etaters ståsteder. Besvarelsene skulle så avgjøre videre kvalitativ forskning i form av dybdeintervju. Godt begrunnede svar fra alle tre etater gav et oversiktlig bilde av situasjonen hos de som utfører brannetterforskningen. Det ble valgt å fokusere den videre kvalitative forskningen på et høyere administrativt nivå. DSB, POD og Riksadvokatembetet ble bedt om å delta i dybdeintervju. Målet var å finne svar på hvorvidt det er hensiktsmessig å pålegge tverretatlig samarbeid i distriktsvise brannetterforskningsgrupper. I tillegg var man interessert i å finne ut hva som eventuelt må til for etablering av et slikt samarbeid.

3.1 Kvalitativ og kvantitativ forskning

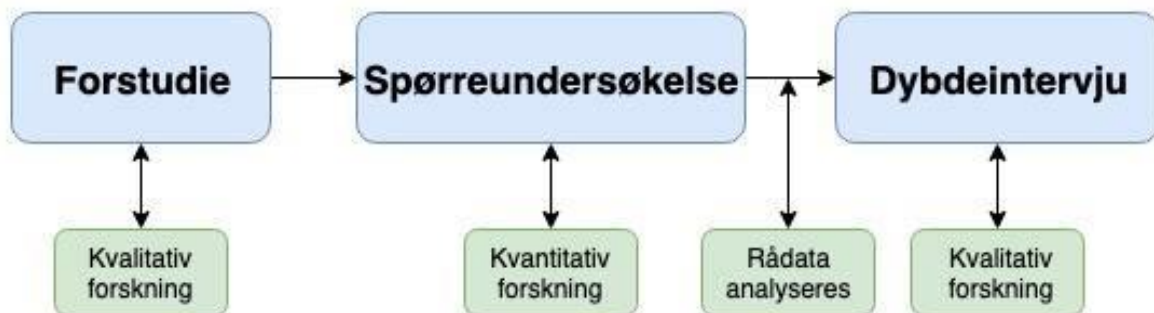
Forskningsmetodene som er brukt, kan skilles ved at kvantitativ forskning er tallfestet informasjon, mens kvalitativ er uttrykt i tekst. Disse variantene av forskning gir mulighet for å etterprøve hypoteser og i hovedsak svare på *hvorfor*, *hva* og *hvordan* spørsmål [27] [28].

Kvantitativ forskning i form av spørreundersøkelser er et godt verktøy for å besvare *hvorfor* spørsmålene man har. Med god bakgrunnskunnskap kan man formulere ja/nei spørsmål, som tester hvor mange som er enige i et utsagn og dermed etterprøve sine hypoteser. Resultatene for spørsmålet kan så analyseres, og ut ifra hvor mange som sier seg enige og hvor mange som har svart, kan man si noe om hvorvidt hypotesen gjenspeiler virkeligheten [27]. Som et eksempel kan man lage en hypotese om et tema der man tror man vet svaret på en problemstilling basert på forhåndskunnskaper. Deretter lager man et utsagn som støtter dette, og spør et utvalg av personer om de er enige i utsagnet. Dersom mangfoldet av disse personene svarer likt, kan man ved vurdering av mengden deltagere og deres forutsetninger om kunnskap rundt temaet, gjøre seg opp en mening om hvorvidt hypotesen stemmer. Dersom svarene spriker kan man ikke si like sikkert hva som kan stemme, og ytterligere forskning kan være nødvendig for å konkludere med et svar [27].

På den andre siden vil kvalitativ forskning gå mer i detalj, og fokuserer på *hva* og *hvordan* spørsmål. Dersom man har et definert tema eller problem der man vil grave dypere og finne konkrete svar, kan man benytte kvalitativ forskning. Dette kan ofte gjøres ved dybdeintervju av nøkkelpersoner med god innsikt på det spesifikke området, eller man kan direkte analysere data. Dersom man sitter uten en konklusjon i det foregående eksempelet for kvantitativ forskning, kan en løsning være å kvalitativt forske videre på temaet. Har man statistikk eller informasjon tilgjengelig som kan gi svar, kan man også selv analysere seg frem til et svar. Kombinerer man disse to vil man naturligvis ha mer sannsynlighet for å finne det riktige svaret [27].

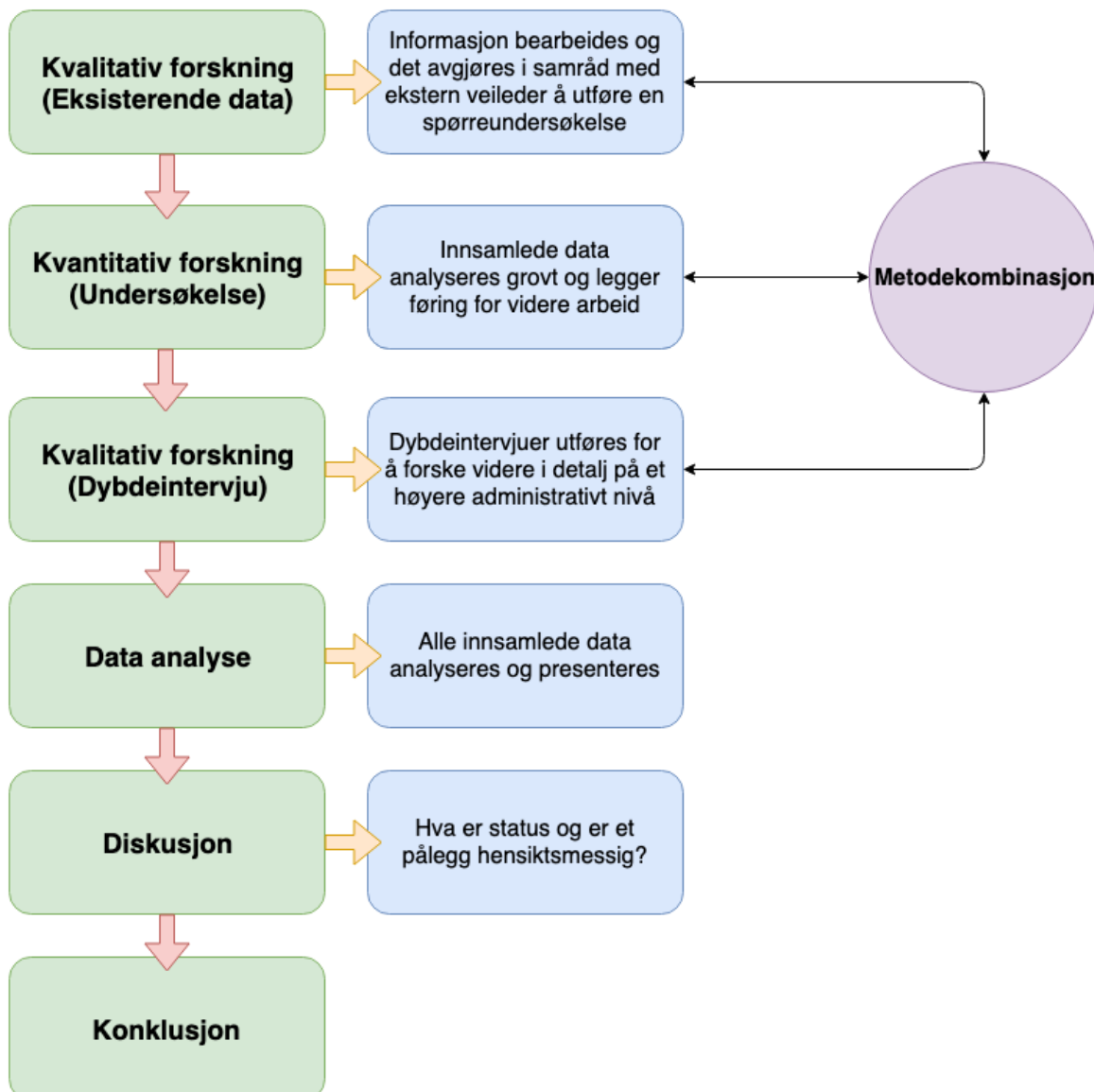
3.2 Metodekombinasjon

Metodekombinasjon tar for seg samme problemstilling og den undersøkes ved hjelp av ulike metodiske innfallsvinkler. Sammenfallende konklusjon er da et sterkt argument for at resultatene er gyldige [29]. Ved eksempelvis kvantitativ forskning kan det forekomme problemstillinger der et svar ikke har tilstrekkelig integritet eller ikke har et tydelig svar. Ved å kombinere det med kvalitativ forskning kan man ofte underbygge et svar eller motbevise et alternativ. Dette vil øke integriteten og validiteten [28]. Det kan også dukke opp uventede svar ved begge metoder. Da kan det være mulig å tydeliggjøre svaret ved metodekombinasjon. Ved uventede svar på en spørreundersøkelse kan man forske videre med en kvalitativ tilnærming for å utfylle svaret. Metodene bør da underbygge det samme svaret for å styrke integriteten og validere hverandre. På denne måten kan man oppnå større forståelse av et fenomen. Figur 6 er et diagram som viser hvordan metodekombinasjon er benyttet i dette prosjektet [29].

Figur 6 Metodekombinasjon

Som vist i Figur 6 startet datainnsamlingen med kvalitativ forskning. Her tilegnet prosjektgruppen seg tilstrekkelig informasjon om temaet for å kunne stille de riktige spørsmålene. Dette la grunnlaget for utførelse av spørreundersøkelsen i den kvantitative forskningen. Heretter ble rådataene fra undersøkelsen analysert for å avgjøre videre gang i form av dybdeintervjuer. Med dataenes kvalitet og validitet som grunnlag, ble intervjuobjektene valgt. Dybdeintervjuene baserte seg på å grave dypere i hva som førte til svarene i undersøkelsen. I tillegg ble det testet hypoteser som var dannet i løpet av forskningen. På denne måten ble kvalitativ og kvantitativ forskning kontinuerlig kombinert gjennom studien. Figur 7 er et diagram som viser den grunnleggende metodikken gjennom hele studien, samt at den viser hvordan metodekombinasjon er benyttet.

Figur 7 Grunnleggende metodikk

3.3 Validitet og reliabilitet

Ved kvalitativ og kvantitativ forskning forsøker man å innhente gyldig og pålitelig informasjon om temaet. Her er det viktig å forsøke å unngå fallgruvene man lett kan havne i under forskningen. Man kan ha en tendens til å velge data som styrker synet man har på et tema fra før av, samt å velge data som er tydelige og slående. Det kan føre til at man utelukker annen data som kanskje har større viktighet. Derfor er det viktig å alltid være kritisk til dataene man samler inn, og vurdere hva som er viktig for temaet som studeres [29].

I denne rapporten er det fokusert på et tema som omfatter få personer. Oppfatningen av dette miljøet er at de som jobber med det ofte har stor interesse for faget, og har god kunnskap rundt det. Respondentene ble kontinuerlig vurdert ut i fra hvilket interessenivå og hvilken kunnskap de hadde om temaet. Dette gjaldt spesielt ved svar som skilte seg ut fra majoriteten. På denne måten kunne den videre forskningen rettes imot de svarene som gikk igjen, spesielt i spørreundersøkelsen. Personers erfaring, tilknytning og kunnskap om temaet er viktige momenter å vurdere i forbindelse med gyldighet av innsamlede data. Ved en større målgruppe i kvantitativ forskning er dette noe som er vanskelig å vurdere, men i dette tilfellet var målgruppen liten nok til at prosjektgruppen hadde en viss forbindelse med respondentene.

I spørreundersøkelsen var prosjektgruppen klar over at man hadde et begrenset utvalg av personer som hadde tilknytning til eller nok kunnskap om emnet. Undersøkelser som dette baserer ofte gyldigheten og påliteligheten på et stort antall respondenter. På denne måten kan enkelttilfeller og variasjoner automatisk neglisjeres da de får lite utslag i det store bildet. Av denne grunn var det nødvendig at spørreskjemaet havnet i riktige hender. Ekstern veileder gav kontaktinfo til en aktuell person i hvert politidistrikt som enten selv kunne respondere eller delegere videre til en aktuell person i politiet. I stedet for å sende spørreskjemaet tilfeldig rundt til brannvesen og eltilsyn, ble de utvalgte i politidistriktene bedt om å videresende til personer med riktig tilknytning eller kunnskap. En stund etter utsendelsen begynte prosjektgruppen selv å undersøke hvem som kunne være aktuelle til å respondere i de forskjellige brannvesen og eltilsyn. Dette for å sikre svar fra flest mulig distrikter. De som ble funnet å ha riktig tilknytning eller kunnskap, fikk så tilsendt spørreskjemaet direkte. På denne måten fikk resultatene med høy sannsynlighet større gyldighet og pålitelighet med hensyn til det lave antallet potensielle respondenter.

I den videre kvalitative forskningen ble det også undersøkt hvem i DSB og POD som kunne være aktuelle å intervju ut i fra deres tilknytning til temaet. Prosjektgruppen fikk kontakt med rette vedkommende i DSB som var interessert i å delta i et intervju. Etter innledende samtale med denne personen fikk prosjektgruppen kontaktinfo til rette vedkommende i Riksadvokatembetet og POD. Med dette ble det avtalt intervjuer på alle tre steder med personer som hadde tilknytning, eller stilte på vegne av nøkkelperson.

3.4 Eksisterende kunnskap fra tidligere forskning

Temaet for rapporten har vært målskiven for en utvidet forskning og utprøving i tidligere utredninger slik som AKB-rapportene. Her fremgår detaljerte metoder for å bruke distriktsvise brannetterforskningsgrupper, i tillegg til resultater fra prøveprosjekter. Rapportene inneholder god informasjon om utførelse og effekten av et slikt samarbeid. Det man ikke kjenner til er hvilke holdninger de involverte som jobber med, eller kan bidra i brannetterforskning har. I tillegg er det ikke klare svar på hvorfor POD valgte å ikke pålegge et samarbeid. Ved hjelp av kvalitativ og kvantitativ forskning er det ønskelig å besvare *hvorfor, hva og hvordan* spørsmål som dreier seg om effekten av og utfordringer ved dette temaet. I tillegg vil man finne ut i hvilken grad man har etablert et slikt samarbeid rundt om i landet. Studien starter med kvalitativ forskning ved en innføring i den eksisterende informasjonen som finnes [27].

3.5 Innsamling av data

Det man da ønsker å finne ut av ved videre kvantitativ forskning, er omfanget av slike grupper som har blitt etablert. Samtidig var det ønskelig å få frem de positive og negative sidene ved et samarbeid, og hvilke utfordringer som fulgte. Det ble derfor valgt å utforme et universalt spørreskjema. Spørreskjema er lagt ved som vedlegg B. Svar på hovedspørsmålene samt utdypende kommentarer gav et godt bilde av hvordan arbeidet fungerte. Dette førte til at videreutvikling av forskningen kunne gå på et høyere administrativt nivå, og tilbake til kvalitativ forskning i form av dybdeintervju. Nedenfor følger metodikken i de forskjellige typene forskning som ble utført.

3.6 Spørreundersøkelse – kvantitativ forskning

Spørreskjemaet ble sendt til politiet i alle 12 politidistrikt. Det ble formulert og utformet på en enklest mulig måte som gjorde det raskt og enkelt å besvare, samt tilpasset for de som ønsket å kommentere sine svar og ytre sine meninger. Tanken med dette var å sikre at flest mulige deltok i undersøkelsen uavhengig av interessenivå. I forkant av utsendelse fikk alle mottakere en anmodning om å besvare spørreskjemaet fra en kontakt i Kripos. Dagen etter anmodningen ble spørreskjemaet utsendt via e-post.

3.7 Dybdeintervju – kvalitativ forskning

Da spørreundersøkelsen nærmet seg utført, sto valget mellom å intervju de som utfører brannetterforskningen, nøkkelpersoner på et høyere administrativt nivå eller en blanding av disse. Det ble som nevnt valgt å utføre dybdeintervju av DSB, POD og Riksadvokatembetet. Dette med bakgrunn i at tilleggsinformasjonen som fulgte spørreskjemaene var utfyllende, og motiverte til videre forskning rettet mot systemet som styres på et høyere nivå [28] [30].

Intervjuobjektene ble informert om hva intervjuet skulle dreie seg om, og var villige til å sette av tid på kort varsel. Det ble laget et samtykkeskjema som gav intervjuobjektene mulighet til å godta lydopptak for å sikre at informasjonen oppfattes riktig. I tillegg fikk de en rett til å trekke sitt intervju innenfor en frist. Samtykkeskjemaet er lagt ved som Vedlegg C. Intervjuene ble utført på arbeidsplassen til objektene, og ble i ettertid transkribert. Det transkriberte intervjuet, samt en tolkning av hvordan svarene representerte meningene som ble ytret, ble sendt tilbake til intervjuobjektet slik at mistolkninger kunne rettes. Det gav også rom for å trekke spesifikke utsagn fra intervjuet.

3.8 Analyse av besvarte spørreskjema

Alle spørreskjemaer gjennomgås i første runde for å føre statistikk på de generelle spørsmålene som er stilt. Slik kan entydigheter og avvik fremvises på en oversiktlig måte. Validiteten av svarene måles ut i fra hvor mange svar som er mottatt og hva de fleste har svart på de enkelte spørsmålene. I andre runde vil eventuelle svar i kommentarfelt blir generalisert dersom de har store likheter. Detaljer som nevnes av et mindretall av respondentene er vurdert opp mot lokale forhold med tanke på hvorvidt størrelse på kommune, geografi eller lignende kan ha årsak i avviket fra de mer generelle gjengående svarene.

3.9 Analyse av utførte dybdeintervjuer

Studien søker etter hvorvidt det er hensiktsmessig å pålegge et samarbeid, og intervjuene er derfor formet for å finne meninger rundt temaet. Personene som intervjues representerer sitt arbeidssted og deres tilnærming til temaet. Ved å analysere informasjonen som er samlet inn ved intervju hos DSB, POD og Riksadvokatembetet, vil hensikten med brannetterforskningsgrupper vurderes. Eventuelt vil andre løsninger som fremkommer i disse intervjuene bli fremlagt for diskusjon.

4 Datapresentasjon

I dette kapittelet vil det bli presentert informasjon og data som er innhentet i løpet av denne studien. Hensikten er i første omgang å gi et bilde av dagens status på distriktsvise brannetterforskningsgrupper i Norge. Videre er innsamlet data i form av svar på spørreundersøkelse og dybdeintervju fra forskningen analysert og presentert. Fremstilt data samt bakgrunnsinformasjon skal danne grunnlaget for videre diskusjon.

4.1 Kartlegging av dagens situasjon

I en startfase er det blitt sendt ut spørreskjema til alle politidistrikt i Norge. Selv om ikke alle har svart på henvendelsen, har minst en representant fra hvert politidistrikt etablert kontakt. En oversikt over hvilke aktører som har svart er presentert i Tabell 5. Spørreskjemaet stilte spørsmål om hvorvidt samarbeid mellom etatene var etablert. Hvis det var dannet brannetterforskningsgrupper skulle de svare videre på ett skjema, hvis det ikke var dannet grupper skulle de svare på et annet. Dersom det ikke var etablert samarbeid, ble det spurt om hvilke teorier de hadde på hvorfor det ikke var blitt etablert, og om de eventuelt var positive til dannelse av slike etterforskningsgrupper. Ved etablert samarbeid ble det blant annet spurt om hvilke utfordringer det var ved slike grupper. Det ble også spurt om de mener slike grupper høyner kvalitet på brannetterforskning og om de er positive til videre samarbeid. Fullstendig spørreskjema er lagt ved som Vedlegg B. Kontaktperson hos de forskjellige aktørene har variert mellom de som er vært ute i felten og deres ledere. Det er tydelig at de gamle politidistriktene henger igjen, da det noen steder innad i politidistriktet kan være etablert, mens det andre steder ikke er etablert grupper. Det er forsøkt å gjengi innsamlet informasjon slik at det gjenspeiler situasjonen i politidistriktene og for landet i sin helhet.

Tabell 5 Oversikt over svar på spørreskjemaet

Politidistrikt	Politi	Brannvesen	Eltilsyn
Agder	X	X	
Finnmark		X	X
Innlandet	X	X	X
Møre og Romsdal	X	X	
Nordland	X	X	X
Oslo		X	
Sør-Vest	X	X	X
Sør-Øst	X	X	
Troms	X		X
Trøndelag	X	X	X
Vest	X		X
Øst	X	X	X

4.1.1 Politiet

Etter henvendelser til politiet er det ti av tolv som har svart på spørreskjemaet. Det er fire som opplyser om at det ikke er etablert samarbeid, mens resterende forteller at det er etablert. Det kommer inn et definisjonsspørsmål på hva som er etablert og ikke-etablert samarbeid. De fleste distrikter opplyser at de flere ganger har benyttet brannvesen og eltilsyn til bistand i etterforskningen. Likevel er det kun ett distrikt som opplyser om et formelt samarbeid, der det er skrevet formelle avtaler mellom etatene.

4.1.1.1 Ikke-etablerte samarbeid fra politiets side

Distriktene som svarer det ikke er etablert noe tverrfaglig samarbeid, opplyser om at de er positive til tverrfaglige brannetterforskningsgrupper. Samtlige distrikter forteller at de er interessert i et slikt samarbeid uavhengig av eventuelle utfordringer som skulle forekomme, innenfor en praktisk forsvarlig ramme. Alle sier også at politiet har behov for mer kompetanse når det kommer til brannetterforskning, og at det er ressursmessige og/eller økonomiske grunner som er årsak til at det ikke er etablert samarbeid. Ett distrikt tror også en grunn til at det ikke er etablert, kan være at logistikk og kommunikasjon på tvers av fagfelt vil bli for omfattende.

4.1.1.2 Etablert samarbeid fra politiets side

De som har svart at samarbeid er etablert, opplever utfordringer rundt gruppene noe forskjellig. De er enige om at det ikke finnes økonomiske utfordringer per dags dato i politiet. Ressurser og økonomi nært knyttet, og at det er ressursmessige utfordringer er det likevel noen som svarer. Majoriteten opplyser om at det ikke er utfordringer med kommunikasjon på tvers av faggrupper, likevel er det noen som påpeker det. Noen sier at det er lite tilbakemelding på resultat av etterforskningen. Her er dårlig utveksling av informasjon om saksgang internt i politiet og til samarbeidene etater nevnt. Likevel svarer samtlige at de er positive til fortsettelse av tverrfaglige brannetterforskningsgrupper og at det fører til høyere kvalitet på brannetterforskningen.

4.1.2 Eltilsyn

Eltilsyn har gitt svar på spørreundersøkelsen i åtte av tolv politidistrikter. Kun ett av disse svarer at de ikke har etablert samarbeid med politiet når det kommer til brannetterforskningsgrupper. Det er likevel to aktører som har blitt bedt om å bistå flere ganger og behandler skjemaet som om det er etablert samarbeid i distriktet. Likevel er et tverretatlig samarbeid ikke gjenspeilende for situasjonen i distriktet. Svarene er i de neste underkapitlene er likevel basert på samarbeidet de har hatt så langt og hvordan eltilsynet opplever det.

4.1.2.1 Ikke-etablerte samarbeid fra eltilsynets side

Kun ett eltilsyn forteller at det ikke er etablert samarbeid i distriktet. De mener politiet har behov for kompetanse, men at det er ressursmessige, økonomiske, logistikk og kommunikasjon utfordringer på tvers av faggrupper. Dette er bakenforliggende årsaker til at det ikke er formalisert noe samarbeid i deres distrikt. De er likevel positive til etableringen av tverretatlige brannetterforskningsgrupper, uavhengig av eventuelle utfordringer som skulle forekomme innenfor en praktisk forsvarlig ramme.

4.1.2.2 Etablerte samarbeid fra eltilsynets side

Det er noe delte meninger om enkelte aspekter ved samarbeidsordningen fra eltilsynets side. Majoriteten sier at det ikke ligger utfordringer ved økonomi og ressurser. Likevel opplyser over halvparten at det vil kunne oppstå utfordringer rundt hverdagslige gjøremål dersom en etterforskning skulle dukke opp, da den må prioriteres. De er alle enige om at kommunikasjon mellom faggruppene ikke oppleves som utfordrende, men flere sier de savner tilbakemelding på deres innsats i etterforskningen og hva som ble resultatet. Samtlige er likevel positive til en fortsettelse av tverrfaglige brannetterforskningsgrupper og mener dette bidrar til høyere kvalitet på brannetterforskningen.

4.1.3 Brannvesen

Brannvesen har gitt svar på spørreundersøkelsen i ti av tolv politidistrikter. Av disse svarer to at det ikke er etablert samarbeid.

4.1.3.1 Ikke-etablert samarbeid fra brannvesenets side

Brannvesener som har avgitt svar er enige om at det er det ressursmessige og økonomiske som er bakenforliggende grunner til det ikke er etablert samarbeid i deres distrikt. En sier også at politiet innehar den kompetansen de har behov for. De er positive til etablering av distriktsvise brannetterforskningsgrupper uavhengig av utfordringer innenfor en praktisk forsvarlig ramme.

4.1.3.2 Etablerte samarbeid fra brannvesenets side

Som i både politiet og eltilsynet opplever brannvesenet utfordringer rundt tverretatlig samarbeid noe ulikt i de forskjellige politidistriktene. Det er ganske likt fordelt mellom de som mener det er ressursmessige og økonomiske utfordringer, og de som mener dette ikke er noen utfordring. De fleste opplever kommunikasjonen på tvers av faggrupper som bra, men også enkelte i brannvesenet opplyser om at de savner tilbakemelding på etterforskningen og dens konklusjon. Basert på undersøkelsen mener halvparten i brannvesenet at det er vanskelig å komme i mål med hverdagslige gjøremål dersom de er nødt til å bistå i brannetterforskning. Som både eltilsyn og politiet, er samtlige i brannvesenet positive til fortsettelse av et tverretatlig samarbeid når det kommer til brannetterforskning. Alle er også enige om at et slikt samarbeid bidrar til en bedre kvalitet på brannetterforskningen.

4.1.4 Helhetsinntrykk

Basert på alle svar avgitt av de ulike aktørene i de forskjellige politidistriktene, er det enkelte aspekt som oppleves forskjellig. Andre aspekt er det full enighet om. I Tabell 6 er det presentert en oversikt over de distriktene som har etablert samarbeid, og de som ikke har det. Dette er basert på et helhetlig inntrykk av samtlige svar som har fremkommet fra forskjellige aktører i distriktene. Hensikten er å gi en oversikt over dagens situasjon, som gjenspeiler realiteten i størst mulig grad.

Tabell 6 Oversikt over politidistrikt med etablert tverretatlig samarbeid

Politidistrikt	Eltilsyn	Brannvesen
Agder	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Finnmark	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Innlandet	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Møre og Romsdal	Ikke etablert samarbeid	Ikke etablert samarbeid
Nordland	Ikke etablert samarbeid	Ikke etablert samarbeid
Oslo	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Sør-Vest	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Sør-Øst	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Troms	Ikke etablert samarbeid	Ikke etablert samarbeid
Trøndelag	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid
Vest	Etablert samarbeid	Ikke etablert samarbeid
Øst	Etablert samarbeid	Etablert samarbeid

4.1.4.1 Ressursmessige og økonomiske utfordringer

De forskjellige aktørene opplever utfordringer ulikt når det kommer til økonomi og ressurser. Både politi, eltilsyn og brannvesen er veldig delt. Det kan ikke trekkes noen klar linje mellom sammenhengen til svar fra samme distrikt. Selv om de forskjellige aktørene i enkelte distrikt svarer det samme, er det mer ulikt enn det er likt.

4.1.4.2 Kommunikasjon og logistikk på tvers av faggrupper

Majoriteten er godt fornøyd med kommunikasjon på tvers av faggrupper. Inntrykket er at den generelle kommunikasjonen er bra. Likevel er det en gjenganger at tilbakemelding etter etterforskningen savnes. Flere forteller at informasjonsflyten er dårlig når det kommer til saksgang, resultat og konstruktiv kritikk rundt etterforskningen. Dette blir påpekt av både politi, eltilsyn og brannvesen.

4.1.4.3 Kvalitet på brannetterforskning

Basert på spørreundersøkelsen er det enstemmig at tverretatlige distriktstise brannetterforskningsgrupper fører til bedre kvalitet på brannetterforskning. Av de 28 som har avgitt svar på undersøkelsen, er det kun ett brannvesen som mener at politiet innehar den kompetansen de behøver. Resterende er enige om at tverretatlig samarbeid er nødvendig.

4.1.4.4 Positivitet til distriktstise brannetterforskningsgrupper

Samtlige som har avgitt svar på spørreundersøkelsen er positive til tverrfaglige distriktstise brannetterforskningsgrupper. De som har etablert samarbeid er alle positive til fortsettelsen av denne ordningen. Samtlige av de som ikke har etablert samarbeid, er positive til etablering av denne ordningen uavhengig av hvilke utfordringer som skulle forekomme, innenfor en praktisk forsvarlig ramme.

4.1.4.5 Oppsummering

Samtlige av aktører er positive til tverrfaglige distriktstise brannetterforskningsgrupper. Alle som har etablerte ordninger i dag er enige om at det fører til bedre kvalitet på etterforskningen. Det er utfordringer ved økonomi og ressurser, i tillegg til tilbakemelding etter etterforskning. Likevel er helhetsinntrykket at disse ordningene fungerer godt der de er etablert.

4.2 Dybdeintervju

Riksadvokatembetet ble valgt av den grunn at Riksadvokaten i Norge har ansvar for all etterforskning. Siden brannvesen og eltilsyn ligger under DSB og politiet ligger under POD, ble også disse valgt. Nedenfor fremstilles innsamlet data fra disse dybdeintervjuene.

4.2.1 DSB

Fra DSB ble det intervjuet en sjefingeniør fra avdelingen Forebygging og sikkerhet. DSB ser brannetterforskning som en ressurs i det forebyggende arbeidet rundt brann. De trekker frem de «mørke» tallene som er presentert i kapittel 2.7, og presiserer at de er nødt til å vite brannårsak for å styre det forebyggende arbeidet i riktig retning. Dette er vanskelig når opp i mot 70% av brannene ikke blir innrapportert til DSB. Dette er enten at branner ikke blir etterforsket, en svikt i kommunikasjonsleddet mellom politiet og DSB, eller en kombinasjon av disse.

«Sett fra et forebyggende perspektiv, må vi vite hva vi skal forebygge. Da trenger vi kunnskap om hva som brenner, hvorfor det brenner og hva som utløste brannen.» [25]

DSB er positive til etableringen av distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent basis. De har en teori på at dette ikke bare vil øke kvaliteten på selve etterforskningen, men også rutiner rundt rapportering til DSB. De trekker frem finansiering som et hovedpunkt i utfordringer, men ønsker en lignende ordning som ved 110-sentralene. Her er alle kommunene ut i fra en fordelingsnøkkel med på å finansiere 110-sentralen i hvert politidistrikt. I så tilfelle ville representanter fra ett eller flere brannvesen stilt med mannskap i hvert distrikt. På denne måten vil det bli en eller flere faste brannetterforskningsgrupper i distriktet. Dette ville ført til et bedre samarbeid og en enklere ordning enn at politiet måtte forholde seg til forskjellige mannskap for hver gang. Ved at få personer er med i disse gruppene, får de mye erfaring, som er viktig for kompetansehevingen. DSB forklarer at de tenker på et prosjekt i forkant der de forskjellige aktørene informerer hverandre om hvilke løsningsforslag og utfordringer de har med en slik etablering. Dette før eller i stedet for en eventuell forskriftsendring i Dimensjoneringsforskriften, som pålegger brannvesenet å bistå i etterforskning.

4.2.2 POD

En politiinspektør stilte som representant for POD under intervjuet. Personen var kontaktperson og fagansvarlig for visse kriminalitetsfelt, deriblant brannetterforskning. Politiinspektøren jobbet under straffesakseksjonen, som ligger under politifagavdelingen i POD.

Det blir forklart at POD i all hovedsak styrer organiseringen av politidistriktene og hva de skal prioritere, selv om de får politiske føringer fra Justis- og beredskapsdepartementet. Det ble spurt hvorfor POD ikke ville pålegge politidistriktene å danne permanente brannetterforskningsgrupper etter AKB-3 ble utgitt. POD forteller at de ikke har som hensikt og detaljstyre politidistriktene i for stor grad, og at politidistriktene selv skal styre hvordan de gjør ting. Det blir likevel presisert at det er tatt hensyn til anbefalingen gitt i AKB-3. Dokumentet «Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikt», inneholder mange punkter om tverretattlig samarbeid. Noe som legger til rette for etablering av brannetterforskningsgrupper.

«Fra et faglig standpunkt, klarer jeg ikke å se noe negativt med dannelsen av slike grupper. Vi mener det er hensiktsmessig, ja!» [31]

Fra et faglig ståsted er POD svært positive til etablering av permanente brannetterforskningsgrupper. De kan likevel se et problem da brannvesen ikke er pliktig til å bistå i etterforskning, noe som gjør det vanskelig å pålegge politimesterne i distriktene å etablere en slik ordening. Dersom det blir organisert personell fra brannvesenet til politidistriktet i hvert distrikt, er POD positive til å pålegge politimesterne å etablere distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent basis.

4.2.3 Riksadvokatembetet

Hos Riksadvokatembetet stilte en førstestatsadvokat som representant. Det blir forklart i intervjuet at rundskrivet fra 1973, der det står at alle branner skal etterforskes, gjelder enda. Rundskrivet er ensidig fastsatt fra Riksadvokatens side om hvordan etterforskningen skal skje, så er det POD som har ansvaret for organiseringen rundt dette. Det blir også sagt at dersom POD skulle ønske å pålegge politimesterne å danne permanente brannetterforskningsgrupper, kan ikke Riksadvokaten forhindre dette. Likevel vil det være en kommunikasjon mellom POD og Riksadvokaten, når det kommer til slike spørsmål.

«Det er nok kanskje der nøkkelen ligger til å forklare hvorfor det ikke er blitt etablert slike grupper, at det er vanskelige organisatoriske størrelser.» [32]

Riksadvokatembetet forteller at de er svært positive til dannelsen av distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Deres erfaring er at det ikke finnes negative sider med en slik ordening, men kan likevel se at det organisatoriske er en utfordring. Det blir presisert at etablering av slik ordening ikke stopper hos Riksadvokatembetet.

4.2.4 Oppsummering

Kort oppsummert er alle svært positive til etablering av distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Fra et faglig ståsted er alle enige om at dette hadde vært hensiktsmessig. Ut i fra hvilken aktør du spør, nevnes forskjellige utfordringer spesielt for den aktuelle etat. En utfordring er at brannvesenet er kommunalt oppdelt, mens politiet er statlig og delt opp i tolv distrikter. Det blir dratt frem at brannvesen må stille med personell til distriktene, og det store spørsmålet er hvem som skal betale for det. Dagens betalingsløsning som er benyttet på 110-sentraler blir tatt opp som en mulighet. Her drifter kommunene sentralen gjennom en fordelingsnøkkel som baserer seg på ulike variabler. I tillegg ser POD en utfordring ved at brannvesenet ikke er pliktig til å bistå i etterforskningen.

5 Diskusjon

For å avdekke brannårsak og om det foreligger straffbare forhold rundt en brann, må det utføres brannetterforskning. Det er politiet som har ansvar for og leder all etterforskning, inkludert brannetterforskning. Etter en økt mengde branner på slutten av 80-tallet ble det skrevet en rapport om hvilke tiltak som kan være med på å forebygge brann. Dette førte til at Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, også kalt AKB, ble opprettet. Da arbeidsgruppen var ferdig med sine utredninger, som blant annet innebar prøveprosjekter, ble det gitt en sterk anbefaling om å etablere distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Dette skulle øke kvaliteten på brannetterforskning og bidra i det forebyggende arbeidet. Likevel besluttet POD i samråd med Riksadvokaten, å ikke pålegge politimesterne etablering av slike grupper. Riksadvokatembetet har under dybdeintervju gjort i forbindelse med dette studiet presisert at de er positive til etableringen av tverretatlige brannetterforskningsgrupper, og at denne etableringen ikke stopper hos dem.

I følge Riksadvokatens rundskriv fra 1973 skal alle branner etterforskes, uavhengig av om det ligger mistanke om straffbare forhold eller ikke. Statistikken for brann i eller inni bygg i Norge de tre siste årene viser at dette ikke gjennomført. Det foreligger ikke brannårsak for rett i underkant av 70% av brannene som er meldt inn til DSB. Dette kan komme av at branner ikke blir etterforsket, manglende rutiner rundt kommunikasjon på tvers av fagretninger eller en kombinasjon av disse.

I tillegg til den lave prosenten innrapporterte brannårsaker, har rett i underkant av 10% ukjent årsak. Det brannforebyggende arbeidet i Norge i dag er i all hovedsak styrt av mange års erfaring. Derimot når det kommer til forbedringer og nye tiltak i det risikobaserte brannforebyggende arbeidet, baserer dette seg på 20% av branner i eller inni bygg. For å kunne styre det brannforebyggende arbeidet i samfunnet på en best mulig måte, er det nødvendig med kunnskap om hva som brenner, hvorfor det brenner og hva som var årsaken til brannen.

Formålet med dette studiet er å finne ut om det hensiktsmessig å etablere distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Videre i dette kapitlet skal analyserte data diskuteres, og det sees på hvorvidt det er hensiktsmessig å etablere slike grupper sett i sammenheng med ulike utfordringer og fordeler.

5.1 Kvalitet og kompetanse på brannetterforskning

Det er politiet som utfører all etterforskning i Norge. Dersom politiet finner det hensiktsmessig å innhente ekstern kompetanse, finnes det gode muligheter for dette. Når det kommer til brannetterforskning, er det aktuelt å hente inn ekstern ekspertise på elektriske anlegg og brann. I utgangspunktet tenkes det da at en branningeniør, eller en med tilsvarende kompetanse på brann, hentes inn fra brannvesen. En elektroingeniør, eller en med tilsvarende kompetanse på elektriske anlegg, hentes inn fra eltilsynet. Politiet er godt trent på både taktisk og teknisk etterforskning, men kan ha stor hjelp av spisskompetanse på disse to fagfeltene da dette er omfattende fagområder.

Brann er et svært komplekst fysisk fenomen, og med vitenskap som finnes i dag er det kanskje ikke tilstrekkelig med et teoretisk grunnlag. I tillegg til dette er det nødvendig å opparbeide seg erfaring rundt brann. Dette for å være best mulig rustet til å ta de riktige vurderingene i en brannetterforskning. Derfor er det vesentlig at det ikke bør være store utskiftninger av personell i brannetterforskningsgruppene innenfor et gitt geografisk område. Da vil personellet i denne gruppen få nok oppdrag til å tilegne seg mer erfaring og heve kompetansen de innehar.

Når etater med forskjellig kompetanse samarbeider slik som ved brannetterforskning, vil saken bli belyst fra flere forskjellige sider. Noe som fører til at validiteten av beslutningene som blir tatt er større enn hvis det hadde blitt sett fra kun ett ståsted. Høyere kompetanse hos etterforskerne, fører naturligvis til høyere kvalitet på etterforskningen. Under forskningen ble både eltilsyn, brannvesen og politi spurt om de mente politiet allerede hadde nok kompetanse på brannetterforskning, slik at de ikke trengte å kalle inn eksterne ressurser. Av de 28 som svarte på undersøkelsen, er det kun en aktør som oppgir at politiet innehar nok kompetanse til å etterforske brann. Det virker som at alle er enig om at innhenting av eksterne ressurser er en faglig nødvendighet. I tillegg forteller begge de involverte direktoratene, POD og DSB, at de opplever at disse gruppene fører til en betydelig kompetanseheving. Det samme opplyser Riksadvokatembetet. Sett fra et faglig ståsted virker tverretatlig samarbeid med brannetterforskning svært hensiktsmessig.

5.2 Behov for forbedring

Motivasjon for å oppklare branner kan være ulik fra etat til etat. Politiet og POD ønsker kanskje i størst mulig grad å finne ut om det foreligger straffbare forhold, mens brannvesenet, eltilsynet og DSB har et større fokus på funn som kan være med på å styre det brannforebyggende arbeidet. Dette er helt naturlig, men motivasjon for oppklaring er til stede hos alle og vil med høy sannsynlighet ikke føre til noen interessekonflikt. Derimot vil det føre til engasjement da alle ser behovet for oppklaring av branneretterforskningen.

De tre siste årene kjenner DSB ikke til 80% av brannårsakene til branner i eller inni bygg. 70% av brannene ikke er innrapportert med årsak til DSB, og av de som er innrapportert har 10% ukjent brannårsak. Grunnen til at det ikke er innrapportert kan være både en kommunikasjonsvikt i rapporteringen mellom DSB og politiet, og at brannene ikke er etterforsket i det hele tatt. Det kan derfor være at de 70% som ikke er innrapportert må behandles fra to sider. På den ene siden må det sikres at det ikke er en kommunikasjonsvikt mellom etatene, dette utredes ved å sammenligne tallene mellom politiet og DSB. Dersom politiet har flere oppklarte saker enn DSB, er dette et kommunikasjonsproblem som må utbedres. På den andre siden er det en mulighet for at det ikke er innrapportert brannårsak fordi brannene ikke er etterforsket. Det er hjemlet i loven at alle branner skal etterforskes, i tillegg til at dette er spesifisert i Riksadvokatens rundskriv fra 1973. Dersom det ikke er utført branneretterforskning ved 70% av brannene, er dette noe POD bør ta stilling til. Det er viktig at politiet har tilstrekkelig med ressurser, og at de gjennomfører undersøkelser av alle branner, slik regelverket krever. På denne måten sørger man for at samfunnets sikkerhet ivaretas.

Det er mulig at en kompetanseheving i etterforskningsarbeidet vil øke antallet avdekkede brannårsaker. Dette er likevel vanskelig å konkludere med, da en kompetanseheving også kan føre til større diskusjoner rundt funn i etterforskningen. I så tilfelle vil de som deltar i etterforskningen være kompetente nok til å kunngjøre at det ikke kan trekkes noen konklusjon. Uansett må kvaliteten på etterforskning i aller høyeste grad settes foran å konkludere med en brannårsak. Dette gjelder uavhengig av om det fører til et større antall ukjente brannårsaker eller ikke. Det er langt bedre at det blir satt ukjent brannårsak enn at det blir dratt feil konklusjoner. Dersom oppklaringsstatistikken blir bedre vil dette medføre at det brannforebyggende arbeidet utføres med større riktighet. Dette vil igjen føre til færre branner og mindre behov for ressurser til branneretterforskning. Noe som er en viktig del av diskusjonen rundt temaet.

5.3 Forskriftsendring

Eltilsyn er pålagt å bistå i etterforskning dersom politiet ber om det. Dette medfører at politidistriktene enklere kan inngå formelle avtaler med eltilsyn. Disse avtalene kan gi retningslinjer for krav til tilgjengelighet og lignende ved bistand. På denne måten kan også begge parter komme til gode løsninger på hvordan de ønsker at samarbeidet skal fungere, slik at både politi og eltilsyn har godt utbytte av arbeidet.

Brannvesenet er derimot ikke pålagt å bistå politiet i etterforskning. Dette gjør det vanskelig for POD å pålegge politimesterne i distriktene å etablere brannetterforskningsgrupper. Hvis politimesterne skal bli pålagt å danne slike etterforskningsgrupper, kan det by på utfordringer at suksessen til prosjektet er avhengig av frivillighet. Det kan likevel diskuteres om det er behov for å pålegge brannvesenet å bistå, da det generelle inntrykket er at brannvesen jevnt over er svært interessert i å delta i brannetterforskning. De brannvesen som har svart på undersøkelsen har oppgitt at de er interessert i slikt samarbeid uavhengig av hvilke utfordringer det skulle by på innenfor en praktisk forsvarlig ramme. Likevel kan dette bety vanskeligheter da det i praksis kan føre til en større kostnad og mer ressursbruk enn brannvesenet har innenfor sin økonomiske ramme. Det hele fører til at det blir problematisk for politidistriktene å etablere disse gruppene, noe som igjen gjør det vanskelig for POD å pålegge politimesterne å iverksette et slikt prosjekt.

På bakgrunn av momenter belyst i forrige avsnitt, kan det være fornuftig med en forskriftsendring som pålegger kommunen og dermed brannvesen å bistå i etterforskning. Det er allerede hjemlet i lov, da det står i Brann- og eksplosjonsvernloven § 9: «kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.» [20]. Det fører til at en forskriftsendring er nok til å pålegge brannvesenet å bistå. Aktuell forskrift kan være Dimensjoneringsforskriften.

En annen tilnærming kan være å fremheve løsninger på åpenbare utfordringer som vil følge etablering av brannetterforskningsgrupper. Slik brannvesenene er organisert i dag, er det som nevnt vanskelig å ha faste grupper, da en kommune i noen tilfeller ikke vil finansiere etterforskningsarbeid ved å sende sitt personell til en annen kommune.

Ved å legge frem løsninger og retningslinjer i forkant av en bistandsplikt til brannetterforskning, kan man starte en implementering av gruppene uten å styre med hard hånd. En slik tilnærming kan tenkes å føre til at man når målet med mindre kostnader og konflikter. På en annen side kan det komme på bekostning av at det tar lenger tid å etablere brannetterforskningsgruppene. Hvis man skulle benytte denne tilnærmingen, kunne man heller innført en forskriftsendring lenger ut i løpet, og åpnet mulighet for å forme kravene basert på erfaringer et slikt prosjekt ville gitt.

5.4 Organisatoriske utfordringer

De største utfordringene ligger kanskje i det organisatoriske. Selv om brannvesenet skulle bli pålagt å bistå politiet, er det ingen selvfølge at det blir dannet brannetterforskningsgrupper i alle distrikter. Brannvesenet er kommunalt og per januar 2019 er det 422 kommuner i Norge. Samtidig som politiet er statlig, og består av tolv politidistrikter. Hvis hvert politidistrikt skal etablere disse gruppene, er det flere ting som må tas hensyn til. Det bør ikke være for store utskiftninger av deltakere i gruppene, da dette fører til at rutiner kanskje endres i noen grad. Dette vil i så tilfelle gjøre arbeidet rundt etterforskningen mindre effektivt. For å oppnå best mulig samarbeid i gruppen, vil det være en suksessfaktor å ha faste deltakere i gruppene. Det er også viktig at gruppene tilegner seg nok erfaring, uten at de blir overbelastet av arbeid og samtidig dekker et fornuftig geografisk område. Det er naturligvis store variasjoner i dette landet når det kommer til avstander. Forskjellen på avstander i Finnmark og Oslo politidistrikt er av betydning. Dette er en utfordring som må utredes individuelt i politidistriktene. Skal det være én gruppe i politidistriktet, skal det være tre grupper eller skal det samarbeides med nabolikdistriktet om en gruppe? Dette er spørsmål det bør sees nærmere på, og er hensiktsmessig å få på plass før et eventuelt pålegg fra POD om å etablere distriktvis brannetterforskningsgrupper iverksettes.

En annen utfordring er å organisere dette med brannvesenet og eltilsyn. For at politidistriktet skal stå fritt til å organisere brannetterforskningsgruppene slik de finner hensiktsmessig i sitt distrikt, er det nok fornuftig at de har myndighet til dette. Med dagens løsning der brannvesenet ikke er forpliktet til å delta, er dette ikke tilfellet. Hvordan organiseringen med eltilsyn og brannvesenet skal løses er også noe som må sees nærmere på. Dette faller utenfor studiets avgrensninger, og er derfor ikke redegjort ytterligere.

5.5 Økonomiske utfordringer

Sammen med det organisatoriske ligger det også vesentlige økonomiske utfordringer rundt etablering av distriktsvise brannetterforskningsgrupper. Det økonomiske henger sammen med det organisatoriske, da den geografiske oppdelingen av etatene er svært forskjellige. Skulle brannvesenet blir pålagt å bistå politiet i brannetterforskning, og ett brannvesen innenfor et distrikt inngår samarbeid, vil det være utfordringer med finansieringen av arbeidet. Dersom dette brannvesen skal bistå innenfor egen kommune, er kommunen selv nødt til å betale. I et tilfelle der etterforskningen foregår i en annen kommune, vil det stilles spørsmål om hvem skal finansiere arbeidet dette brannvesenet utfører. Her bør man ha en løsning, som gjør at man ikke trenger en egen deltaker til etterforskningsgruppen fra hver kommune. Det er vanskelig for alle kommuner å ha eksperter på alt. I tillegg ville dette ført til store utskiftninger av brannetterforskningspersonell. Noe som allerede er diskutert ovenfor. Det fører til lite erfaringslæring, og derved begrenset kompetanseheving for personell. Dette kan også resultere i dårligere samarbeid.

En løsning som har vært nevnt er «110-sentral løsningen». Alle kommuner er pliktige til å ha en nødalarmeringssentral jmfør Brann- og eksplosjonsvernloven § 16. I henhold til samme punkt, kan sentral tilsynsmyndighet pålegge etablering av en nødalarmeringssentral som dekker en region over flere kommuner. De tilhørende kommunene av regionen er pålagt å bære sin andel av kostnadene ved hjelp av en fordelingsnøkkel. Det vil i prinsippet si at kommunene i regionen samarbeider gjennom en fordelingsnøkkel og finansierer en tjeneste som alle har nytte av. Man kan ta lærdom av dette systemet som allerede er i drift, og benytte det på andre områder. Et av disse områdene kan være å finansiere personell til brannetterforskning fra brannvesen på tvers av kommunegrenser. Annen ekspertise det er behov for, kan også finansieres på samme måte.

I tillegg følger en etableringskostnad dersom brannetterforskningsgruppene skulle bli etablert på permanent landsdekkende basis. Det henvises til AKB-rapportene, hvor disse kostnadene er nærmere redegjort for. Dette faller utenfor studiets avgrensinger, og er derfor ikke redegjort ytterligere. Det skal likevel nevnes at denne etableringskostnaden bør sees i sammenheng med en helhetlig gevinst det potensielt ville vært for samfunnet. Dette kunne kanskje ført til at det brannforebyggende arbeidet forbedres, slik at sannsynligheten for brann og konsekvensene som følger, blir mindre på lang sikt.

5.6 Etablerte distrikter med tverretatlig samarbeid

Det er mange politidistrikter som i dag har opprettet en form for samarbeid, og er flinke til å innhente eksterne ressurser til bistand i brannetterforskning. Åtte av tolv politidistrikter opplyser at de har etablert samarbeidsordninger. Tre distrikter har ikke etablerte samarbeidsordninger, og ett distrikt har etablert samarbeid kun med eltilsyn. I tillegg virker det som det er varierende innad i distriktet hvorvidt det er etablert samarbeid eller ikke. Dette henger nok sammen med at nærpolitireformen er relativt nyetablert, og at de tidligere politidistriktene har forskjellige ordninger innad i det nye distriktet. Likevel opplyser de som allerede har etablerte ordninger at de savner formelle avtaler. Dette kunne potensielt forbedres dersom politimesterne blir pålagt en etablering, og man ble nødt til å finne gode ordninger og løsninger rundt organiseringen.

Helhetlig inntrykk av tilbakemeldinger fra de etablerte distriktene er gode. Det er også et inntrykk både DSB, POD og Riksadvokatembetet har. Likevel fremgår det enkelte forbedringspotensialer. Det går igjen at enkelte brannvesen og eltilsyn savner konstruktiv kritikk samt resultat av etterforskningen. Dette er også en sak det kanskje er lettere å gjøre noe med, hvis en ordning med brannetterforskningsgrupper blir standardisert over hele landet. Da vil det bli utarbeidet rutiner for alle, og de forskjellige distriktene vil kunne se til hverandre for å ta lærdom og utveksle erfaringer.

6 Konklusjon

I dette studiet er dagens status for distriktsvise brannetterforskningsgrupper kartlagt. I flere politidistrikter er det etablert tverretatlig samarbeid på eget initiativ. Av de tolv politidistriktene i Norge, er det fire som opplyser at de ikke har et etablert samarbeid. De resterende åtte distriktene oppgir at det er etablert. Likevel er det i kun ett av disse åtte opprettet en formell avtale mellom etatene. I de andre distriktene er det flere som påpeker at dette er noe de savner.

De tre siste årene er det ikke avdekt brannårsak ved brann i eller inni bygg for 80% av tilfellene. Avdekte brannårsaker spiller en stor rolle i styringen av både DSBs og herunder brannvesenets brannforebyggende arbeid. Dette belyser et stort forbedringspotensial i arbeidet rundt brann i dette landet. Dersom en fast god ordning etterhvert skulle bli etablert, vil rutiner rundt brannetterforskningsarbeidet med stor sannsynlighet bli forbedret.

Helhetsinntrykket oppsummert, er at det fra et faglig ståsted er svært hensiktsmessig å etablere distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper. Forskning gjort i forbindelse med AKB-prosjektene og i dette studiet, peker mot at samtlige er svært positive til effekten disse etterforskningsgruppene har. Det er jevnt over full enighet i både politiet, brannvesenet, eltilsynet, DSB, POD og Riksadvokatembetet om at denne ordningen fører til kompetanseheving og høyere kvalitet på brannetterforskningen. Det er også enighet om at politiet har behov for den kompetansehevingen en etablering av brannetterforskningsgruppene fører til.

Det ligger utfordringer rundt det organisatoriske og økonomiske. Hvis POD skal pålegge politimesterne å etablere slike etterforskningsgrupper, er det nødvendig at det legges til rette for dette. Selv om eltilsyn er pliktig til å bistå politiet ved etterforskning, er det en utfordring at brannvesenet ikke er det. En måte å pålegge brannvesenet en bistandsplikt, er en forskriftsendring. I tillegg er brannvesen kommunalt, og dersom det skal være et gitt antall grupper i hvert politidistrikt, må det finnes en løsning der alle kommunene er med på å finansiere gruppene. En løsning kunne vært å se til «110-sentral løsningen», der kommunene i politidistriktet samarbeider om finansieringen av sentralen ved hjelp av en fordelingsnøkkel.

Faglig sett er det svært hensiktsmessig å etablere tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper på permanent landsdekkende basis. Med tanke på at det mangler brannårsak ved 80% av tilfellene, bør det på bakgrunn av de faglige argumentene utarbeides løsninger som eliminerer utfordringer, slik at brannetterforskningsgruppene blir etablert. Dette vil være med på å ivareta samfunnssikkerheten gjennom brannforebyggende arbeid av høyest mulig kvalitet.

7 Forslag til videre arbeid og anbefalinger

Det fremgår noen utfordringer i forbindelse med en permanent ordning av tverretatlige brannetterforskningsgrupper. Det vanskeliggjør jobben å etablere brannetterforskningsgrupper for politidistriktene, dersom suksessen til prosjektet avhenger av frivillighet. Det anbefales dermed å utarbeide en løsning som gjør at brannvesenet blir pliktige til å delta, for eksempel gjennom en forskriftsendring.

En annen utfordring er finansiering av brannvesenets bistand i etterforskningsarbeidet. Brannvesenet er kommunalt, og dersom det skal være noen få brannetterforskningsgrupper per politidistrikt, anbefales det å se på kostnadsfordelingene i «110-sentral løsningen». En liknende modell kan være en løsning for finansieringen av brannvesenets bistand i brannetterforskning.

Videre bør det utarbeides rammer og retningslinjer for organisering av ordningen. Det bør gjøres utredninger om hvor mange grupper det skal være i hvert enkelt distrikt og hvem disse gruppene skal bestå av. Det anbefales at POD og DSB utveksler sine tanker rundt, og utfordringer ved et slikt prosjekt. På den måten kan fagretningene samarbeide for å finne den beste fremgangsmåten på veien mot en permanent etablering av tverretatlige brannetterforskningsgrupper.

8 Referanseliste

- [1] S. O. Songstad, K. Kvande, J. E. Thoresen, A. Phil, T. Sundt, A. Bjørkås, H. K. Madsen, O. Hoel, B. Grünfeldt og S. H. Wang, «Rapport om tiltak for å forebygge og avdekke påsatte branner,» Justis- og politidepartementet, Oslo, 1995.
- [2] Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, «AKB-1 Kvalitetssikring av brannetterforskning,» Justisdepartementet, Oslo, 1999.
- [3] Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, «AKB-2 Forslag til sammensetning, organisering, opplæring og enhetlig utrustning av distriktvis brannetterforskningsgrupper,» Justisdepartementet, Oslo, 2002.
- [4] Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, «AKB-3 Rapport og anbefaling etter prøveprosjekt i tre politidistrikter,» Politidirektoratet, Oslo, 2008.
- [5] G. Aanes, «Regjeringen.no,» 20 Mars 2019. [Internett]. Available: <https://www.regjeringen.no/no/tema/lov-og-rett/kriminalitet-og-politi/innsikt/narpolitireformen/modernisering-av-politiet/id2398894/>. [Funnet 4 April 2019].
- [6] Politidirektoratet, «Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikter,» Politidirektoratet, Oslo, 2017.
- [7] Politiet, «Politiet.no,» 2019. [Internett]. Available: <https://www.politiet.no/om/organisasjonen/andre/politidirektoratet/om-pod/rolla-til-politidirektoratet/>. [Funnet 20 Mars 2019].
- [8] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «DSB.no,» 2019. [Internett]. Available: <https://www.dsb.no/menyartikler/om-dsb/>. [Funnet 4 Februar 2019].
- [9] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «DSB.no,» 2019. [Internett]. Available: <https://www.dsb.no/menyartikler/om-dsb/organisasjon/>. [Funnet 10 Januar 2019].
- [10] Den høyere påtalemyndighet, «Riksadvokaten.no,» 2019. [Internett]. Available: <https://www.riksadvokaten.no/riksadvokatembetet/>. [Funnet 7 Februar 2019].
- [11] Den høyere påtalemyndighet, «Riksadvokaten.no,» 2019. [Internett]. Available: <https://www.riksadvokaten.no/patalemyndigheten-i-politiet/>. [Funnet 8 Februar 2019].
- [12] Lov om rettergangsmåten i straffesaker, «Straffeprosessloven,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 1986.
- [13] Riksadvokatens rundskriv del II - nr. 3/1973, «Brann - etterforskning og behandling,» Riksadvokaten, Oslo, 1973.
- [14] Forskrift om ordningen av påtalemyndigheten, «Påtaleinstruksen,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 1986.
- [15] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Brannårsaksstatistikk 2016-2018,» DSB, Tønsberg, 2019.
- [16] H. K. Madsen, A.-K. Hermansen, H. O. Berg, E. Danielsen, C. Norum, N.-E. Haagenrud, G. Mosti, T. Busterud og B. Martiniussen, «Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og bruk,» DSB, Tønsberg, 2013.
- [17] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Instruks for det lokale elektrisitetstilsyn,» DSB, Tønsberg, 2018.
- [18] Forskrift om det lokale elektrisitetstilsyn og sakkyndige som utfører oppgaver for netteier, «Forskrift om det lokale elektrisitetstilsyn,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 2007.

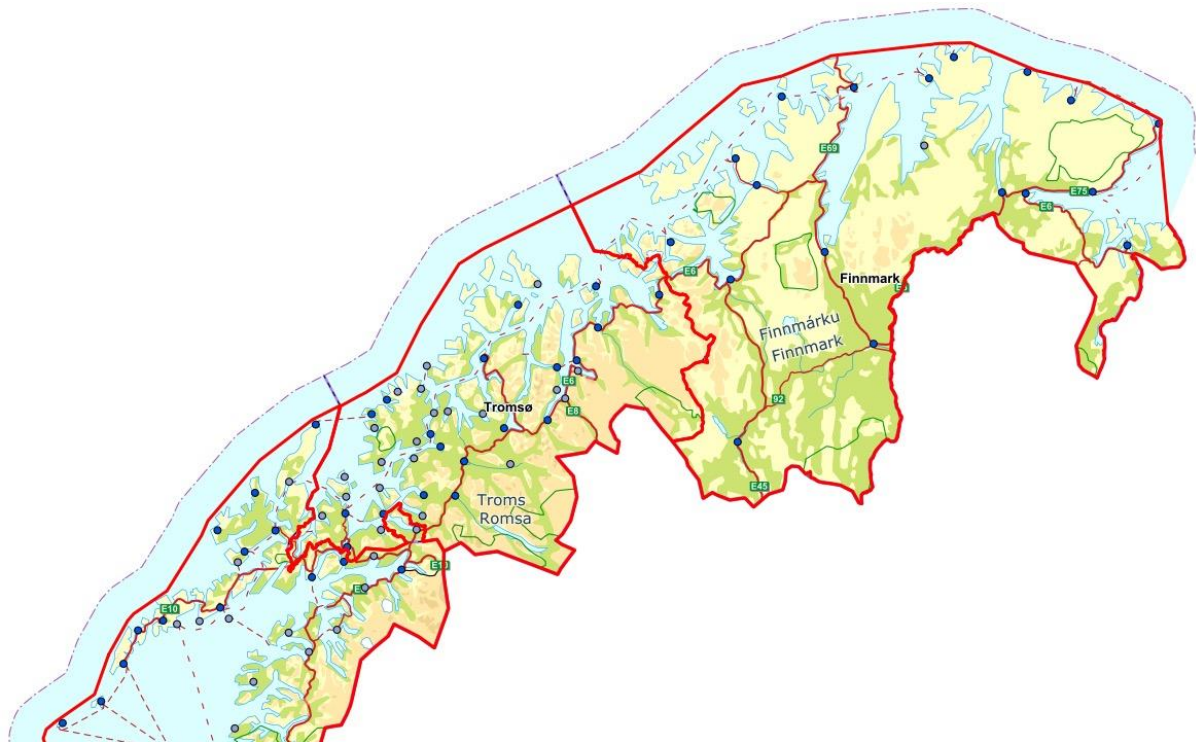
- [19] Kartverket, «kartverket.no,» 16 januar 2019. [Internett]. Available: https://www.kartverket.no/kunnskap/Fakta-om-Norge/Fylker-og-kommuner/Tabell/?fbclid=IwAR1QKBMks-jHHUd8u0NB3arFvS-wRkVls2_AQAQwNatZ04BEXvX526n8whA. [Funnet 23 Mars 2019].
- [20] Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og brannvesenets redningsoppgaver, «Brann- og eksplosjonsvernloven,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 2002.
- [21] Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen, «Dimensjoneringsforskriften,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 2002.
- [22] Lov om Norsk Lovtidend m.v., «Lov om Norsk Lovtidend,» Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo, 1970.
- [23] Instruks om utredning av statlige tiltak, «Utredningsinstruksen,» Finansdepartementet, Oslo, 2016.
- [24] L. H. Barstad, «Stortinget.no,» 2017. [Internett]. Available: <https://www.stortinget.no/no/Stortinget-og-demokratiet/Arbeidet/Lovarbeidet/>. [Funnet 20 Januar 2019].
- [25] Sjefingeniør ved DSB, Interviewee, *Dybdeintervju i forbindelse med bacheloroppgave om distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper*. [Intervju]. Mars 2019.
- [26] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Samlokalisering 110 og 112,» DSB, Tønsberg, 2016.
- [27] M. Mehmetoglu, *Kvalitativ metode for merkantile fag*, Bergen: Fagbokforlaget, 2003.
- [28] K. Halvorsen, *Å forske på samfunnet*, Oslo: Cappelens Forlag, 2008.
- [29] D. I. Jacobsen, *Hvordan gjennomføre undersøkelser?*, Oslo: Cappelen Damm, 2015.
- [30] S. Kvale og S. Brinkmann, *Det kvalitative forskningsintervju*, Oslo: Gyldendal, 2015.
- [31] Politiinspektør ved POD, Interviewee, *Dybdeintervju i forbindelse med bacheloroppgave om distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper*. [Intervju]. Mars 2019.
- [32] Førstestatsadvokat ved Riksadvokatembetet, Interviewee, *Dybdeintervju i forbindelse med bacheloroppgave om distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper*. [Intervju]. Mars 2019.
- [33] Kartverket, «norgeskart.no,» 7 April 2019. [Internett]. Available: https://www.norgeskart.no/geoportal/#!?zoom=4&lon=735158.53&lat=7362697.63&wms=https:%2F%2Fogc.dsb.no%2Fwms.ashx&_ga=2.234916609.1803431089.1556469653-286052280.1556469653&project=geonorge&layers=1002&addLayers=layer_183,layer_189&markerLat=7362697.632812. [Funnet 28 April 2019].

9 Vedlegg

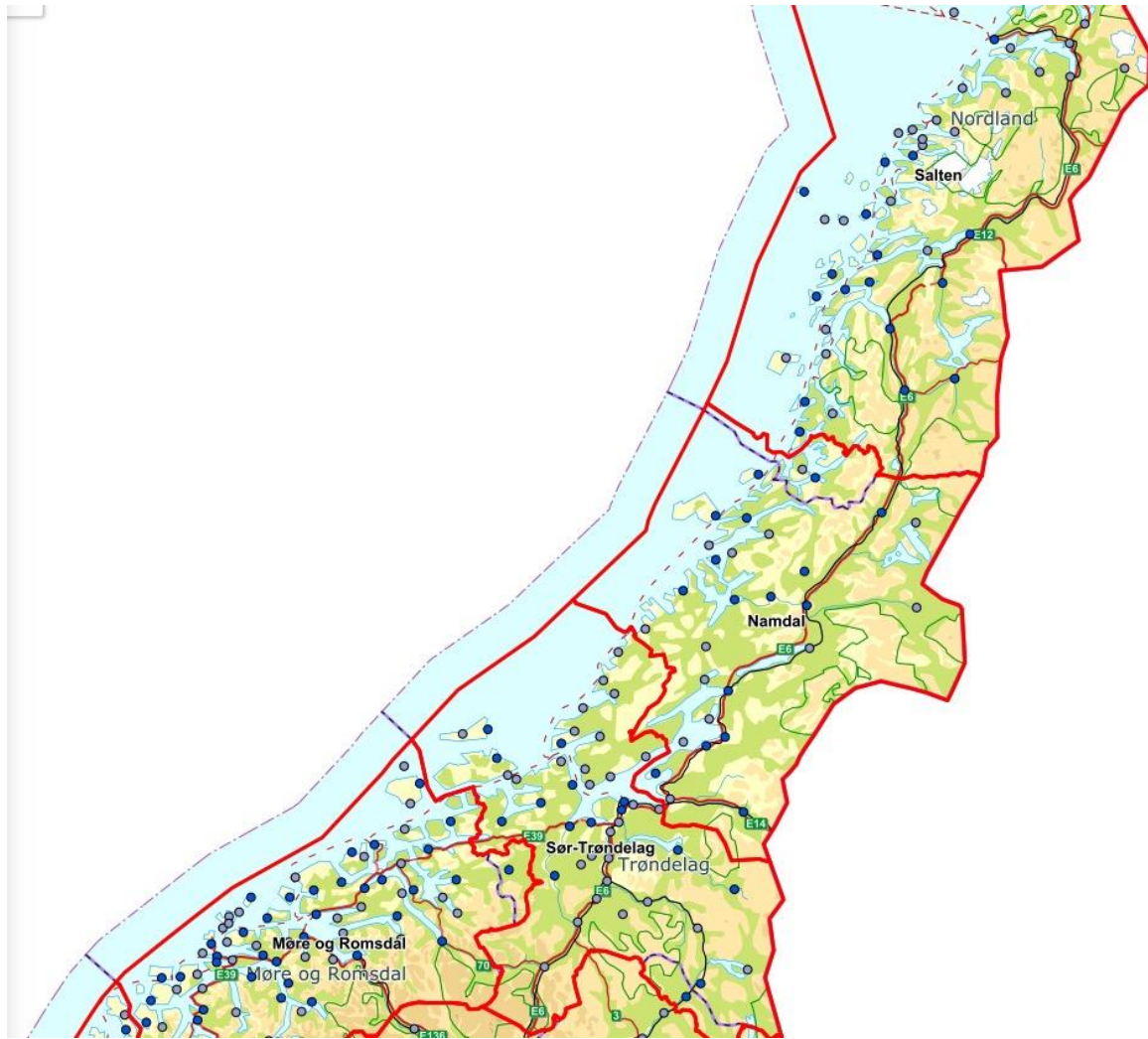
Vedlegg	Dokument	Side
A	Oppdeling av brannvesen	I
B	Spørreskjema	IV
C	Samtykkeskjema	VIII

Vedlegg A – Oppdeling av brannvesen

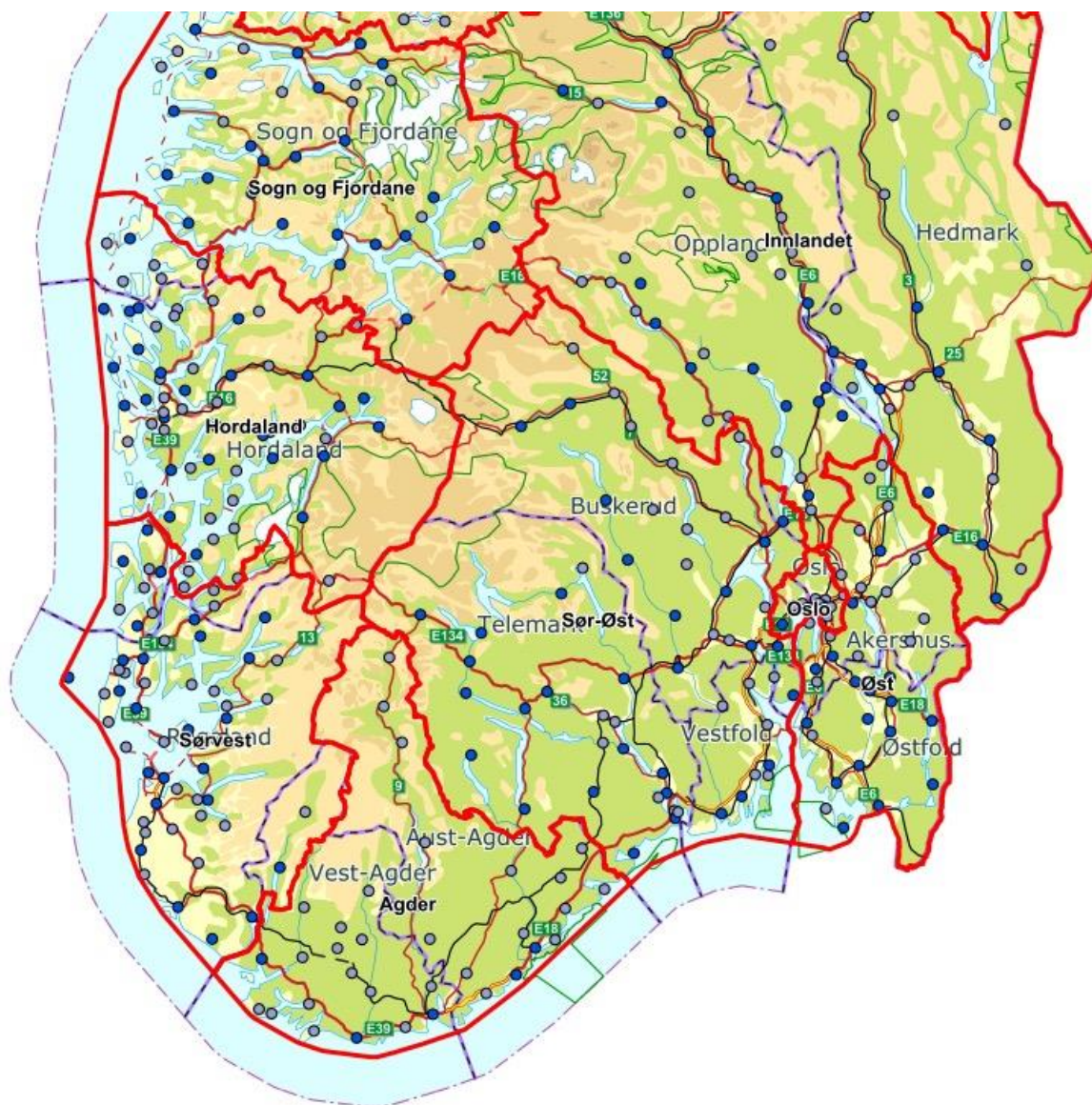
De tre påfølgende sidene viser en oversikt over 110-distriktene, og er markert med tykke røde streker. Disse er tilnærmet like oppdelingen av politidistrikter. De blå og grå prikkene viser brannstasjoner, henholdsvis hovedstasjoner og lokalstasjoner.

Oversiktskart Nord-Norge [33]

Oversiktskart Midt-Norge [33]

Oversiktskart Sør-Norge [33]

Vedlegg B – Spørreskjema

Ditt navn:	
Din stilling:	
Din etat:	
Ditt politidistrikt:	

Hvilke aktører har din etat etablert samarbeid med, i form av distriktsvise brannetterforskningsgrupper?			
Etilsyn	Brannvesen	Politi	Ingen
☐	☐	☐	☐
Kommentar			

- Dersom du svarer «Ingen», kan du kun fylle ut tabell som har overskriften «IKKE ETABLERT»
- Dersom din etat har etablert samarbeid med de to andre etatene, kan du fylle ut tabell med overskriften «ETABLERT»
- Dersom din etat har etablert samarbeid med én av de andre etatene, kan du fylle ut skjemaet «IKKE ETABLERT» rettet mot etaten dere ikke samarbeid med, og skjemaet «ETABLERT» rettet mot etaten dere har samarbeid med

Uavhengig av hvilke skjemaer du fyller ut, er det et siste spørsmål for alle helt i slutten av dokumentet. Vi takker på forhånd for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen vår

IKKE ETABLERT			
X	Ikke behov for mer kompetanse enn politiet innehar?	Ressursmessige/ økonomiske grunner?	Logistikk og kommunikasjon på tvers av fagfelt blir for omfattende?
Hvorfor tror dere det ikke er inngått samarbeid?	☐	☐	☐
Kommentar			
Ville din etat vært interessert i et slikt samarbeid dersom ressursmessige og økonomiske midler ikke var en problemstilling?	JA	NEI	
	☐	☐	
Kommentar			
Ville din etat vært interessert i et slikt samarbeid uavhengig av eventuelle utfordringer (innenfor en praktisk forsvarlig ramme) som skulle forekomme?	JA	NEI	
	☐	☐	
Kommentar			

ETABLERT		
Har etablering, drift og samarbeidet ført til utfordringer ved noen av punktene under?		
Økonomiske utfordringer	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		
Ressursmessige utfordringer	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		
Kommunikasjonsutfordringer på tvers av faggrupper?	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		
Dersom mannskap avløses fra hverdagslige arbeidsoppgaver for å bistå brannetterforskning, er det utfordrende å komme i mål med hverdagslige gjøremål?	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		

Utfordringer ved to-veis kommunikasjon med tanke på rapportering, tilbakemelding og resultat av etterforskningen	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		
Mener dere at dette samarbeidet ført til bedre kvalitet på brannetterforskning?	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		
Er dere positive til en fortsettelse av et slikt samarbeid?	JA	NEI
	☐	☐
Kommentar		

Vi setter stor pris på at dere tok dere tid å svare på undersøkelsen vår. Ditt svar kommer til stor nytte. Helt til slutt vil vi stille deg et siste spørsmål:
«Dersom vi skulle ha flere spørsmål angående temaet. Har du/dere tid, lyst og interesse for å svare på ytterligere spørsmål?»

JA	NEI
☐	☐

Trykk for å tilbakestille knapper

Vedlegg C – Samtykkeskjema

Dybdeintervju - samtykkeskjema

I forbindelse med bacheloroppgave i brannsikkerhet har Tobias Rød og Øivinn Melle avtalt å utføre et dybdeintervju med [STILLING] [NAVN] mandag [DATO] 2019.

Oppgaven dreier seg om distriktsvise brannetterforskningsgrupper, og skrives med veiledning fra Kripos. Oppgaven vil ta for seg dagens status for distriktsvise brannetterforskningsgrupper, og stiller spørsmål om hvorvidt det er hensiktsmessig å pålegge etablering av slike grupper. [INTERVJUOBJEKT] er valgt som intervjuobjekt som følge av [BAKGRUNN FOR VALG].

Det vil på forhånd sendes en plan for intervjuet slik at interessenten har mulighet til å sette seg inn i de overordnede spørsmålene som ønskes besvart.

For å kunne benytte informasjonen som fremkommer av intervjuet med riktig vinkling og god nøyaktighet, ønskes det tillatelse til å gjøre lydopptak av intervjuet.

I etterkant av intervjuet vil interessenten få tilsendt et skriftlig dokument der lydopptaket er transkribert fra muntlig til skriftlig språkform. På denne måten vil interessenten få mulighet til å gi tilbakemelding dersom noe er ukorrekt eller misforstått. Frem til 20/4-19 kan også interessenten trekke sitt intervju, dersom det skulle være ønskelig.

Samtykke

Jeg har lest og forstått informasjonen over, og gir mitt samtykke til deltakelse på intervjuet.

Sted og Dato

[NAVN]
[STILLING] ved [INTERVJUOBJEKT]